

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

JELENTÉS

a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2019. évi tevékenységéről

2020. március 31.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

TARTALOM

I. BEVEZETÉS.....	3
II. AZ NGTT KONZULTÁCIÓS, VÉLEMÉNYEZŐ ÉS JAVASLATTEVŐ FELADATAI	4
III. PLENÁRIS ÜLÉSEK.....	6
IV. AZ NGTT TAGJAINAK, ILLETVE AZ NGTT ÁLTAL DELEGÁLT TAGOK RÉSZVÉTELE MÁS BIZOTTSÁGOK, TESTÜLETEK MUNKÁJÁBAN.....	53
V. AZ NGTT ÉS A NYILVÁNOSSÁG	53
VI. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK.....	54
VII. AZ NGTT MŰKÖDÉSÉNEK TECHNIKAI FELTÉTELEI, VALAMINT A TANÁCS MELLETT MŰKÖDŐ TITKÁRSÁG.....	55
<i>MELLÉKLETEK.....</i>	56
1 MELLÉKLET: AZ NGTT TAGJAI	56
2.MELLÉKLET: AZ NGTT SOROS ELNÖKEI	59
3.MELLÉKLET: OLDALELNÖKI ÜLÉSEK.....	60

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

I. Bevezetés

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács, mint a társadalmi párbeszéd makroszintű fóruma

A 2011. évben, a társadalmi egyeztetés központi fórumainak megújítása során a magyar társadalom valamennyi szférájának bevonásával alakult meg a társadalmi és gazdasági párbeszéd új fóruma, a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (a továbbiakban: „NGTT” vagy „Tanács”)¹; az alakuló ülésre 2011. október 11-én került sor a Parlamentben.

Az újjászervezés eredményeként lehetőség nyílt a korábbinál jóval szélesebb és sokoldalúbb konzultációs mechanizmus működtetésére. A működés legfőbb szempontjainak a nyitottság, az átláthatóság és a széles körű egyeztetés lehetőség minősült. Az új szemléletű konzultációs mechanizmus magában foglal olyan társadalmi partnereket is, akik korábban nem vehettek részt az intézményesített keretek közötti egyeztetéseken. Az NGTT működésének célja, hogy a lehető legszélesebb körben minden érintett gazdasági szereplő és társadalmi csoport érdekeit megjelenítse és elősegítse csatlakozásukat az említett társadalmi párbeszédbe. A Tanács munkájában a kormányzat képviselői – a társadalmi partnerség elvének szem előtt tartásával – állandó meghívottként vesznek részt, azonban ezen szervezet független az Országgyűléstől és a Kormánytól, tevékenysége elsődlegesen konzultáció lehetőségének biztosítása, javaslatétel, tanácsadás, amely a társadalom egészét érintő, általános gazdaság- és társadalompolitikai kérdésekkel foglalkozik.

Az NGTT továbbá lehetőséget biztosít a társadalom különböző rétegeit képviselő szereplők, úgymint a munkavállalói- és munkáltatói érdekképviselők, a gazdasági kamarák, a civil szervezetek, a tudományos élet, a művészet, valamint a bevett egyházak közötti érdemi dialógus megvalósítására és kibontakozására. Ennek megfelelően a Tanács tagjai a következő oldalakat alkotják: Gazdaság Képviselői Oldal, Munkavállalói Oldal, Civil Oldal, Tudomány Képviselői Oldal, Művészeti Oldal és Egyházi Oldal.

Az NGTT partneri struktúrája - az NGTT alapelveinek megfelelően - biztosítja, hogy minden érintett gazdasági szereplő és társadalmi csoport képes legyen megjeleníteni érdekeit. A Tanács működésének legfőbb elve a társadalmi partnerség mentén történő konzultáció elősegítése, melynek eredményeképpen a Tanácsot alkotó oldalak közös, egységes álláspont kialakítására törekszenek. Amennyiben az oldalak készek álláspontjaikat kölcsönösen összehangolni, és minden fél számára elfogadható módon egységes formába önteni, úgy e véleményt a mindenkori Kormány köteles meghallgatni és figyelembe venni a jogszabályi környezet kialakításakor.

---

¹Az Országgyűlés, elismerve a gazdasági és társadalmi párbeszéd, valamint a sokoldalú konzultációs mechanizmus szerepének jelentőségét, 2011. július 4. napján elfogadta a *Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XCIII. törvényt*

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Az ülésen állandó meghívottak, valamint az egyes szakmai területeken kompetenciával rendelkező meghívottak biztosítják a Tanács munkájának hatékonyságát és a széleskörű társadalmi párbeszéd megvalósulását.

II. Az NGTT konzultációs, véleményező és javaslattevő feladatai

A Tanács társadalmi jelentőségét és felelősségét mutatja, hogy a vele való konzultáció, illetve együttműködés nem csak ajánlásként, hanem több esetben kötelezettségként jelenik meg, amely a 2019. évben az alábbiak szerint alakult:

1. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

- a kötelező legkisebb munkabér és a garantált bérminimum összegét és hatályát, valamint
- a bruttó 300.000 forint alatti munkabérek nettó értékének megőrzéséhez szükséges munkabéremelés elvárt mértékét, a béren kívüli juttatás ennek keretében figyelembe vehető mértékét, valamint a munkabéremelés elvárt mértékével kapcsolatos részletes szabályokat *a Kormány a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban folytatott konzultációt követően* rendeletben határozza meg.

2. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény

- **A szakképzés országos stratégiai kérdéseinek érdekegyeztetése** a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács keretei között valósul meg.
- **Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács** tagja az NGTT-ben képvisellel rendelkező országos munkaadói és munkavállalói szövetségek egy-egy (összesen kettő) képviselője.
- **A megyei fejlesztési és képzési bizottság** az NGTT-ben képvisellel rendelkező országos munkaadói, munkavállalói szövetségek, illetve azok szervezetei (kettő fő), a területi gazdasági kamarák (kettő fő) és a foglalkoztatási feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal (egy fő) képviselőiből áll.

3. Az ágazati párbeszéd bizottságokról és a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló 2009. évi LXXIV. törvény

- Az Ágazati Párbeszéd Bizottságban megkötött kollektív szerződésnek a munkaviszonyból származó jogokat és kötelezettségeket, ezek gyakorlásának, illetve teljesítésének módját, az ezzel kapcsolatos eljárás rendjét érintő szabályainak hatályát az ÁPB két oldala képviselői együttes kérelmének megfelelően, a miniszter az NGTT törvény szerinti országos munkáltatói és munkavállalói érdekképviselők, illetve érdekképviselői szövetségek képviselői,

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

valamint az illetékes ágazati miniszter véleményének kikérése után, az ágazatba főtevékenység alapján besorolt munkáltatókra kiterjesztheti.

- A Kormány az üzemi tanácsi választás szavazólapjának tartalmát, a szavazatösszesítés módját és rendjét – a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban résztvevő országos szakszervezeti szövetségekkel és az ágazati párbeszéd bizottságok véleményének kikérésével – rendeletben állapítja meg.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

III. Plenáris ülések

A Tanács a munkáját plenáris üléseken – szükség szerint, de évente legalább két alkalommal végzi, melyek – amennyiben zárt ülés elrendelésére nem kerül sor – nyilvánosnak minősülnek.

A Tanács plenáris ülésein jelen vannak az NGTT tagjai, az NGTT Titkárságának képviselői, továbbá tanácskozási joggal rész vesznek állandó meghívottként a miniszterek vagy az általuk kijelölt állami vezetők, valamint meghívottként, tanácskozási joggal vesz részt a Gazdasági Versenyhivatal és a Központi Statisztikai Hivatal elnöke vagy elnökhelyettese, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság három oldalának („Munkaadók”, „Munkavállalók” és „Egyéb Érdekcsoportok”) magyar tagjai közül 1-1 fő. Nyilvános plenáris ülés esetén a sajtó és a média munkatársai is jelen vannak.

Az NGTT 2019-ben négy alkalommal tartott plenáris ülést. A plenáris ülések előkészítéséről és megszervezéséről, valamint a technikai infrastrukturális feltételek biztosításáról az NGTT Titkársága gondoskodott. A plenáris ülések időpontjait, helyszíneit, a napirendi pontokat, valamint azok előterjesztőit az alábbi táblázat tartalmazza.

Időpont	Helyszín	Napirendi pontok	Előterjesztő
2019. február 8.	Miniszterelnökség	A modern falvak és modern városok program bemutatása	Bertáné dr. Bényi Krisztina a Miniszterelnökség modern városok és falvak fejlesztésének koordinációjáért felelős helyettes államtitkára
		A szakképzés irányai 2019-ben	Pölöskei Gáborné az Innovációs és Technológiai Minisztérium szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkára
2019. június 7.	Miniszterelnökség	A szociálpolitika aktuális kérdései	Fülöp Attila az Emberi Erőforrások Minisztériumának szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

		A Hungary Helps Program helyzete és szerepvállalása	Azbej Tristan a Miniszterelnökség üldözött keresztények megsegítéséért és a Hungary Helps Program megvalósításáért felelős államtitkára
2019. november 8.	Emberi Erőforrások Minisztériuma	Az egészségügy helyzete és értékelése. A kormányzati stratégiai tervek és kapcsolódó intézkedések bemutatása	Szigeti Szabolcs az Emberi Erőforrások Minisztériumának egészségügyi gazdálkodásért és intézményfelügyeletért felelős helyettes államtitkára
		Az oktatási munkacsoport tevékenységéről szóló beszámoló	Dr. Kucsera Tamás Gergely az MMA főtitkára
		Tájékoztató az MNB 330 pontos versenyképességi programjáról	Szalai Ákos az Magyar Nemzeti Bank versenyképességi és strukturális elemzések főosztályának vezetője
2019. december 6.	Miniszterelnökség	Az NGTT 2020. évi munkatervének elfogadása, SZMSZ módosítás, munkacsoportok létrehozása	Prof. Dr. Báger Gusztáv NGTT soros elnöke
		Konzultáció a minimálbérről és garantált bérminimumról	Marczinkó Zoltán István a Pénzügyminisztérium munkaerőpiacért és vállalati kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

A MEGTÁRGYALT TÉMÁK RÉSZLETES KIFEJTÉSE:

1. A modern falvak és modern városok program bemutatása (2019. február 8.)

Bertáné dr. Bényi Krisztina a Miniszterelnökség, Modern városok és falvak fejlesztésének koordinációjáért felelős helyettes államtitkára két futó programról beszélt, melyek Miniszterelnök úr kiemelt programjai, a Modern Városok Program és a Magyar Falu Program. A Modern Városok Program 2015. márciusában indult. A 23 megyei jogú várossal 2 év alatt kötött megállapodások alapján 265 fejlesztési projekt került meghatározásra. Miniszterelnök úr felajánlotta az összes városvezetőnek, hogy állítsanak össze egy 10-15 programjavaslatból álló csomagot, amelyet szeretnének az elkövetkezendő években fejleszteni az adott városban. Magyarországnak soha nem volt ekkora fejlesztési programja, és ehhez a pénzt 2/3 részben a magyar kormány biztosítja, 1/3 részben pedig uniós forrásból kerül megvalósításra. A beruházás költségének nagy része útfejlesztésekre megy el. 2025-ig az összes megyei jogú várost be kell kötni a gyorsforgalmi úthálózatba. A maradék pénz a városok rendelkezésére áll folyamatosan, melyeket saját projektjeikre helyben költhetnek el. Ilyen projektek például turisztikai újítások, sportberuházások, egészségügy fejlesztése, oktatási intézmények korszerűsítése, szakképzés, innovációs beruházások, közműfejlesztés. A támogatásról biztosító kormányhatározatok is rendelkezésre állnak. Van 24 olyan projekt, amely már elkészült és átadásra is került. A Pénzügyminisztériummal ennek okán folyamatos tárgyalások vannak. Gyopáros Alpár kormánybiztos úr Miniszterelnök úrral közösen kezdték meg a Magyar Falu Programnak a kidolgozását, mely az 5000 fő alatti településeknek a fejlesztését fogja biztosítani. 2018. júliusában kezdődött a program kidolgozása, 7 munkabizottságot hoztak létre, annak függvényében, hogy milyen fejlesztési típusok kellenek (infrastruktúrafejlesztés, gazdaságélénkítés, egészségügy, oktatásfejlesztés). 2018. december 10-én fogadta el a Kormány a Magyar Falu Programot, mellyel a Belügyminisztérium által nyilvántartott adatbázis szerinti 5000 fő alatti településeket tudják támogatni.

Négy nagy pillérre épül a 2019-es koncepció:

1. Infrastruktúrafejlesztés, amely nagyon fontos volt, és kiemelt helyen szerepelt az érdekképviselői szervek, és a polgármesterek megkeresésénél is, valamint a mellékút hálózatok fejlesztése.
2. Lakhatásnak a támogatása, egy családi otthonteremtési kedvezmény bővítése. A CSOK módosításra kerül egy olyan résszel, amely kiegészül az 5000 fő alatti települések otthonteremtési támogatásával.
3. A közszolgáltatások fejlesztése. Itt lehetőséget kap minden olyan polgármesteri hivatal, temető, sportközpont felújítása, amelyek eddig még nem kerültek felújításra. Ezen kívül új bölcsődéket, óvodákat fognak építeni, vagy meglévőket fejleszteni. Eszközfejlesztésre is van lehetőség közterület karbantartása érdekében. Nagyon sok helyen kerültek már kisebb traktorok, fűkaszák, munkagépek beszerzésre, amelyek az adott kis közösségnek az életét, illetve a munkavégzését segíti. Ide tartozik a falubusz program, új buszok vétele azon településeknél, ahol már elavultak a falubuszok, illetve nem megfelelő a további hasznosítása, cserére adnak lehetőséget.
4. A helyi közösségek, csoportoknak az erősítése, helyi identitástudat fejlesztése. Itt az egyházzal, egyéb közösségi szervezőkkel közösen próbálnak az adott településen közösségi programokat szervezni. Finanszíroznak belőle közösségi szervezők munkabérét, valamint

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

közösségi épületeket, művelődési házakat, kultúrházakat, plébániákat újítanának fel. Ennek a támogatásnak a lényege, hogy minél többen szeressenek az adott településen élni. Az óvodák és bölcsődék fejlesztése mellett az EMMI-nél merült fel igényként az óvoda udvarokon sportlétesítmények fejlesztése, illetve e mellett a szabad tereken sport parkok építése is meg fog valósulni.

Egy megállapodás jön majd a Magyar Államkincstár és a Miniszterelnökség között, amely a program eljárásrendjére tekintettel fogja biztosítani a támogatás kifizetését az adott önkormányzatok számára, mivel a Magyar Államkincstár ismert már a kisebb önkormányzatoknál is. Már felkérést kaptak a 2020-as programok kidolgozására is, melybe gazdaságélénkítő csomag is kerül, amellyel próbálják majd a kis közösségek adóerő-képességét növelni, vagy valamilyen formában munkahelyeket teremteni.

Az oldalak álláspontjai:

A **Gazdasági oldal** először a jelenlévőknek a decemberi ülés utáni bérmegeállapodás eredményéről számolt be. Szerintük is történelmi jelentőségű dolog az, hogy Magyarországon a vidék fejlesztése ilyen mértékben megindult mind a Modern Városok Program és Magyar Falu Programnak a keretei között. Különösen kiemelte a kis településen élő lakosok életminőségével kapcsolatos programot, és remélik, hogy valóban ezek mindenütt meg is valósulnak. Számításokat végeztek a tekintetben, hogy hány embert érint egy ilyen program, 5000 lélekszám alatti település Magyarországon 2800 van, az ott élő magyar állampolgároknak a száma közel 3 millió ember. A Magyar Falu Programjából hiányolják a piaci szolgáltatások fejlesztését és megerősítését, de örömmel hallották, hogy a következő évi programban ez jelentős mértékben fog szerepelni. A kis településen nincs vásárlóerő, a kis településen lévő boltokban nagyon nehéz jövedelmező tevékenységet folytatni, fontos, hogy ebben az állam segítséget nyújtson, melyre van konkrét javaslatuk. Úgy gondolják, ahhoz, hogy egy kis településen a lakosságnak az életminősége normálisnak legyen nevezhető, az is hozzátartozik, hogy a mindennapi betevő falatot meg tudja vásárolni azon a településen ahol él. Nemcsak az ottani dolgozók alkalmazását és foglalkoztatását lehetne támogatni, hanem még bolti fejlesztéseket, modernizációkat is lehetne egy erre a célra létrehozandó alaphoz finanszírozni. Azt látják, hogy egyre több gond van az elérhető szolgáltatásokkal ezeken a kis településeken, egyre több gond van a munkahelyek megőrzésében, egyre több gond van az alapvetően mikrovállalkozások megmaradásában. Ha nem történik változás a tekintetben, hogy itt munkahelyek teremődjenek és megőrződjenek, hogy a szolgáltatások ne leépüljenek, hanem inkább bővüljenek, akkor tartanak tőle, hogy az itt felsorolt célok egy része kidobott pénz lesz. A falvak elnéptelenedése nem állt meg, a fiatalság elvándorlása még kevésbé. Felhívták a figyelmet arra, hogy ne legyen különbség a magyar állampolgárok között aszerint, hogy hova születtek és hol élnek az életüket, hanem inkább segítsük őket abban, hogy ne hagyják el ezeket a kis településeket, maradjon élet a falun, maradjon élet a kis városokban, mert ahhoz viszont arra van szükség, hogy ezekhez a szolgáltatásokhoz hozzájussanak.

A **Munkavállalói oldal** azt javasolja, hogy ez egy nyitó gondolkozása legyen ennek a programnak. Elismerően szólt az előadásról. Szerintük fontos lenne felmérni a helyzetet, a problémákat, és utána közösen javasolni a Kormánynak, hogy első lépésben hol lépjen. El kell dönteni, hogy milyen településszerkezetet akarunk, mi az elképzelésünk a jövőre nézve. Élhetővé kell tenni a vidéket, élhetővé kell tenni a falvakat. Fontos, hogy az ott élő embereknek, és a fiataloknak is perspektívát nyújtson, sőt vágyakat nyisson, hogy mások

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

odaköltözzenek. Ehhez viszont kellenek a normális életfeltételek. Nem biztos, hogy ez a bemerevített lakásstruktúra a megoldás. Mindenféleképp, ami döntő az oktatás, a gyermekekkel való foglalkozás a bölcsődétől az iskoláig meglegyen. El kell dönteni, hogy milyen iskolaszervezetet akarunk. Ha ott élnek emberek, akkor ott nekik meg kell élni, munkahely kell, kereset kell, és hogy igen komoly jövedelem-előretörés történjen. Amit komolyan végig kell gondolni, az a magyar mezőgazdaság kérdése. Az élhetést tenné lehetővé, ha megoldásokat és gazdasági összefüggéseket találnánk. Kiemelték, hogy az egészségügyben is fontos változtatásokra van szükség. Nagyon fontosak és teljesen egyetértenek a közösségi terekben, a közösségi célokban, amikben benne van a kultúra, a sport. Ezeket fejleszteni kell, mert a település akkor az igazi, ha az emberek érzik a közösséget, tagjai a közösségnek, benne élnek, és adott esetben a problémákra is közösen találják meg a megoldásokat. Nem pénzben kell gondolkodni, hanem problémamegoldásban, lehetőségekben, és azokhoz hozzárendelni a pénzt. Fontos a városok-falvak kapcsolat, az egész közigazgatási rendszert átszerveznék. Szerintük a közösségi tér a városokban majdnem fontosabb, mint a kis településeken, mert a kistelepüléseken még mindig erősebb a közösség. Ennek egyik megoldása valóban a sport, de nem a stadionok építése, hanem a tömegsport, az iskolai sport, a gyereksport, hogy közösségalkotó legyen mindenki számára. Fontos lenne a lakhatási támogatás, valamint hogy a közszolgáltatásokat alapvetően elérjék. Segítsük elő, hogy ezek a problémák megoldódjanak, és javasolja, hogy erre még térjenek vissza.

A **Civil oldal** részéről üdvözlötték a kormányzatnak a városok és a vidéki települések, térségek fejlesztése, versenyképessége érdekében tett infrastrukturális, szolgáltatásfejlesztési törekvéseit, lépéseit. A város és vidékének szimbiózisa Magyarországon sajátos tradíció. Így véleményük szerint mikor általában városról beszélünk, voltaképpen az egész európai, városi, civil kultúrába besorolt, beoltott, beleszervesült magyarságról, az egyének és a közösségek személyes részvétel által formált magyar kultúráról beszélünk. A Belügyminisztérium vezetésével az elmúlt hónapokban lezárult egy helyi versenyképesség fejlesztési kutatási program. A felmérések értékelése is igazolta, hogy az inkluzív önkormányzati magatartás, a helyi polgárok bevonása, a civil szervezetek bevonása, a vállalkozások bevonása a közösségek és a civil szervezetek részvétele, a település, térség stratégiájának működésének tervezésébe és a tervek megvalósításába a fejlesztési siker, a fejlődő versenyképességhez elengedhetetlen. Azok a települések, amelyek magas szinten biztosítják a civil bevonást és részvételt, szinte kivétel nélkül sikeresek, és a versenyképességüket tekintve fejlődőnek mondható. A most ismertetett kormányzati intézkedések és elképzelések a települési jövőképek megvalósítása szempontjából nélkülözhetetlen erőforrásokat biztosítanak, amit ezúton is köszönnek. Megköszönték azokat a lehetőségeket, különösen, amelyek a civil részvételt biztosítják és erősítik ebben a kérdésben. Partnerséget vállaltak a programok sikeres végrehajtásában. Fontosnak tartják azt hangsúlyozni, hogy a települések szempontjából a humánszolgáltatási hálózatoknak, abban a különböző szereplőknek, kormányzati vagy kincstári, civil szervezeteknek, egyházi szereplőknek az együttműködése kulcskérdés. Ezek nélkül nem lehet szolgáltatási hálózatokat felépíteni. Ilyen hálózatot viszont csak közösségek hálózatára lehet felépíteni, ugyanúgy ahogy értékesítési vagy gazdasági értékláncokat csak helyi közösségekre lehet ráépíteni, különösen a kistelepüléseken, ezért a közösség fejlesztésnek, a közösségi munkának különös jelentősége van. Végül szeretnének valamiféle iránymutatást kapni arra vonatkozóan, hogy a civil szervezetek, illetve szélesebb értelemben, a települési közösségek milyen módon kapcsolódhatnak majd hozzá ehhez a fejlesztéshez? Mert a fejlesztések ott a legmélyebbek és a legszervezettebbek, ahol maguk a közösségek

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

teszik meg az adott programoknak és szolgáltatásoknak a fejlesztését. Szeretnék megkérdezni, hogy milyen módon nyitottak ezek a pályázatok a civilek számára, amiket a 4. pillér elemeként emlegetett? Mindenképp támogatják, hogy a Tanács rendszeresen térjen vissza erre a témára, és kövesse ennek a nagyon értékes programnak az alakulását.

A **Tudomány oldal** szerint is a vidék megújítása történelmi jelentőségű folyamat napjainkban. Szerintük Magyar Város Programnak kellett volna hívni a Modern Város Programot is. A modern szó leszűkítő fogalom a magyar jelzőhöz képest. Úgy hallották, hogy tervbe van véve egy kisvárosi program indítása, ami kiterjedhetne az 5.000-25.000 fős települések kategóriájára. Kiemelte mennyire jó, hogy az egyházakat ilyen aktívan be kívánják vonni ebbe a rendkívül fontos munkába. A kultúrházak fejlesztése vagy felújítása fontos része ennek az elképzelésnek. Ha szociológiai jelenségből indulunk ki, akkor a falvak életét ne csak infrastruktúrával próbáljuk meg megújítani, hanem az ottani élet „ürességét” is meg kell szüntetni. Most az infrastrukturális lehetőségeket és ezeket szolgálatba állítva egy olyan fő feladatot látnak megoldandónak, hogy közösséget is kell szervezni az infrastruktúra köré, az iskolák köré, az kultúrházak köré. Lehetne egy olyan elképzelést megfontolni, amit úgy hívhatnának, hogy önellátás ház, ami egy gazdasági tevékenységet segítő koordináló, tanácsadó intézmény lehetne. A másik ilyen javaslatuk szociológiai szempontból az ún. öngyógyítás ház. Ami egy kicsit segítené, kiegészítené azt a gyógyító tevékenységet, amit a körzeti orvosnak kell ellátni, de nem tud. Vagy lehetne szeretetházat is létesíteni az elkövetkezendő évek során. Kiemelték mennyire fontos a kommunikáció kérdése is.

A **Művészeti oldal** kiemelte: Magyarország jellemzően előregedő társadalom. Ez a kormány nemcsak egy modern városok programot csinált, hanem egy magyar falvak programot is, amellyel meg tud változtatni nagyon sok trendet, és köszönjük, ha törekszik rá, de a fejekben nem fog változtatni semmit. A mentalitásban nehéz változtatni, az az orvos, aki nem akar vidéken körzeti orvosi feladatokat ellátni, azt nem lehet körzeti orvosá tenni vidéken, de ugyanez értendő a tanárookra vagy a lakatosokra. Szerintük számos olyan program van, amelyek fenntarthatóak és fenntartandóak. Javasolják ezeknek az összegyűjtését, hiszen közösségi tereket erősítenek, és valóban jó programok és jó példák vannak már, amelyek átvehetőek önkormányzatoktól. Javasolják, hogy ajánlati csomagokat is kellene összeállítani. A településeken az infrastruktúra fejlesztése nem biztos, hogy találkozik a már vagy a még meglévő társadalmi igényekkel, de mindenképpen nagyon fontos és itt utaltak arra, hogy a Modern Városok Programban világhírű magyar művészeknek is adtak megjelenési lehetőséget. Ez az, ami a lokális identitást, az ott maradást erősítheti, ez a fajta büszkeség kialakítása. Kiemelték, hogy vannak olyan kézen fogható problémák, amiket kistelepüléseken máshogy kéne rendezni, és sokszor kiesett az elmúlt évtizedekben a kormányzati figyelemből, például véd támfalaknak a pályázatata. Ne csak vis majorból lehessen utólagosan kárelhárítás okán pályázni, hanem prevencióból is. Ugyanez a helyzet a belvíznél, az évek óta húzódo kommunális hulladék gyűjtésénél és elszállításánál. Ez vonatkozik az épített örökség védelmére is. Ennek a nem egyenletesen jelentős figyelmet kapó ügyéhez hozzájárulhatnának úgy, hogy ezen kis településeknél a helyi büszkeség érzetet, a helyi érdekek védelmét veszik figyelembe, mint pl. védett városrészek vagy utcaképeknek a homlokzati felújítása. Tudják, hogy itt sok esetben magántulajdonról van szó, de a technikák ismertek az államnál, hiszen Helyettes Államtitkár asszony is mondta, hogy pl. temetők feújításánál rendszeresen egyházi vagyonon, ingatlanon történnek fejlesztések. Ugyanígy meg lehetne védeni ezeket is. Erre megint nincs helyi erő. Zárómondatként elmondták, hogy az alapfokú művészeti

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

iskolahálózatra is kiemelten ajánlott figyelni, hisz nemzetközi szinten egyedülálló a magyar hálózat. Ha van, tartsuk meg és fejlesszük ezeket az értékeket.

Az **Egyházi oldal** a városokról beszélt. Nagy tereket képzelnek el. Nem közösségi, hanem fizikai tereket. A városok képét nagyban meghatározzák a terek, hogy szép legyen, ahova az emberek szívesen kimennek sétálni, családosan, közösségépítő jellegű is, ezekre nagyobb figyelmet kéne fordítani. Hozzá tették, hogy a magyar falura úgy tekintünk, mint a magyar nemzet, a kultúra megtartójára. Hiszen azzal mindenki egyetért, hogy a népi kultúra, a nyelv őrzése a falusi embernek a feladata volt. A városba költözést nem lehet megállítani, de csökkenteni lehet. A falufejlesztés nemcsak infrastruktúra, az elsősorban szoftver, és ebbe ajánlják, hogy támaszkodjanak a történelmi egyházak hardvereire, a lelkészre, és az aktív egyházi munkatársakra.

Bertáné dr. Bényi Krisztina helyettes államtitkár asszony visszakapva a szót megköszönte a felvetéseket, javaslatokat, melyeket folyamatosan jegyzetelt, és hozzátette, hogy írásban szívesen fogadna egy javaslatcsomagot, és amennyiben a Tanács megküldi a javaslatait, megígérik, hogy megvitatják, ha kell még vissza jönnek továbbfolytatni az egyeztetést. A felvetéseket nagyon szépen köszönik, úgy gondolták, hogy elsősorban az alapvetésekből, irányelvekből kellett elindulni, ahol a lakhatást, helyi utakat, a közfejlesztéseket kellett elsősorban, hogy támogassák, és amikor ezek megvannak, biztos alapokon állnak a falvak, akkor tudnak majd gazdaságélénkítés és egyéb programok tekintetében elindulni.

2. A szakképzés irányai 2019-ben (2019. február 8.)

Pölöskei Gáborné az Innovációs és Technológiai Minisztérium szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkára az előrehaladás fontosságával kezdte előadását. Az Ipar 4.0 elég jól megfogalmazza azt a magyar gazdaság számára, hogy mi az, ami a teendő, hogy ne maradjunk le, hanem előre menjünk. Gyorsan változik a környezet, s a gazdaság megfogalmazza a különböző elvárásokat, így a foglalkozások egy átalakulásban vannak, amik ágazatonként különbözőek. Ha ezt lefordítjuk az oktatásra, akkor egyre jobban ágazatokról kell beszélni, mert jelentős az ágazati igények közötti különbség. Ezért ágazati gondolkodásra tértek át. Tehát más típusú készségekre, képességekre lesz majd szükség, amit úgy lehet a továbbiakban fenntartani, hogyha mellette a hatékonyság is megjelenik. Az pedig csak a képzéssel lehetséges. Nem lesz elég munkaerő lassacskán.

Országunk munkaerő ellátottság szempontjából és lehetőségek tekintetében heterogén. A különböző fejlesztéseknél látni kell, hogy hol van még munkaerő tartalék, hol vannak olyan lehetőségek, ahova lehet telepíteni gazdasági potenciálokat, illetőleg meg kell nézni, hogy az itt elhelyezkedő munkaerő milyen készséggel, képességgel bír. Ha valóban növekednek a bérek, akkor a hazai munkaerő-megtartó képesség javulni fog, ha ez így van, akkor haza is hívhatjuk azokat, akik idáig kimentek dolgozni. A hatékonyság növelése csak a képzett munkaerővel, a tudás bázis erősítésével oldható meg. Vagyis jóval nagyobb az oktatás, jóval nagyobb a szakképzés irányába az elvárás.

Az oktatási helyzetképet, a tanulói létszámokat megnézve, visszatérően az a kérdés, hogy gimnáziumba vagy szakközépiskolába menjenek a gyerekek? Nyolc európai országnak a

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

különböző oktatási szerkezetét nézték át ez alatt a 1,5 év alatt, különös tekintettel a gazdaság szerkezetére. Elindult egy olyan folyamat hazánkban, hogy inkább gimnáziumba szeretnék beíratni a szülők a jó vagy a bizonytalan képességű gyerekeket, amikor még nem tudja eldönteni, hogy mi legyen. Ennek egyik oka az, hogy maga a szakképzés struktúrája rettentően bonyolult, másrészt meg az utóbbi években a szakképzésnek a társadalmi presztízse igen jelentősen csökkent. Tehát olyan intézkedéseket kell tenni, ami presztízsemeléshez vezet.

A szakképzés szerkezete, kerete úgy alakult át az utóbbi időben, hogy ma már az állam az, amelyik gondoskodik a szakképzésről. Negyvennégy centrum van. Ezek jelenleg kancellária rendszerbe fognak átalakulni. Ebben tagintézmények vannak, illetve különböző feladat-ellátási helyek. Fontos, hogy az állam nem mindenütt tudja ellátni egyedül a feladatát. Ezért különböző egyházakkal, alapítványokkal fognak együttműködni. A lemorzsolódás miatt lényeges, hogy milyen gyerekek jönnek a rendszerbe? Vannak jelenségek, amelyeket nem szabad a szakképzés rovására írni, mert általános iskolai hiányosságok. Viszont az utóbbi két évben igen jelentős eredményt értek el a lemorzsolódás csökkentésével. Ennek két oka van: az egyik, hogy életbe lépett az a rendelet, amely az Oktatási Hivatal tekintetében lejelentési kötelezettséget ad az iskoláknak, tehát le kell jelenteni a hiányzást, illetve az átlagoknak a romlását.

A másik ok, hogy az NSZFH-hoz lekerülnek a fenntartói feladatok, aminek az a lényege, hogy minden egyes iskola, centrum referenshez kötött és így jobban lehet figyelni a feladatokat, mert az odafigyelés komoly eredményeket produkálhat. A közfoglalkoztatás eredményeként vitathatatlan, hogy csökkent azon gyermekeknek a száma, akik olyan családban nőnek fel, ahol a szülő nem dolgozik, vagy egyáltalán nem dolgozott. Ugyanilyen nagy jelentőségű az óvodáskori kötelező óvodáztatás. Másik fontos folyamat, amit figyelni kell, hogy mit vár a gazdaság? Ma már azt várják, hogy különböző ágazati kompetenciákkal rendelkezzen a gyermek, fiatal felnőtt, felnőtt, és az iskolának fel kell tennie magának azt a kérdést, hogy vajon ezeket a kompetenciákat fejleszti-e a gyerekekben? Az a fajta oktatás-nevelés, amit mi frontális nevelésnek hívunk, nem tanítja meg a gyermekeket gondolkodni, nem tanítja meg ezekre a készségekre. Ez azért nagyon lényeges, mert amikor ágazati kompetenciákról beszélünk, akkor ezeket az alap kompetenciákat igazából az általános iskolákban kellene, hogy kifejlesszék. Ezeket a szakképzés csak erősíteni tudja. Ha nincsenek az általános iskolai időszakban kialakított kompetenciák, akkor kell valami rendszerszintű közbeavatkozás, hogy megerősítsük, megteremtjük, mielőtt a szakmát elkezdjük oktatni.

Másik érdekesség a felnőttképzési rendszer, amit külön kezelünk, de eljött az idő, hogy egy rendszerben gondolkodjunk. Magyarországon nem a felnőttképzés mennyiségével van a probléma, hanem ha összehasonlítjuk a nemzetközi viszonylattal, a minősége, a hatékonysága az, ami igazából megkérdőjelezhető, hogy hol van az a lehetőség arra, hogy kellő rugalmassággal iratkozzon be bárki is egy tanfolyamra, hol van az a validációs lehetőség, hogy beszámítsunk tudást, élettapasztalatot és elmehessen vizsgázni, ami gyakorlatilag rugalmasabbá, gyorsabbá tudná tenni rendszert. Eljött az ideje a rendszerszintű gondolkodásnak. A szakképzési és felnőttképzési stratégiának a címe ezért Szakképzés 4.0, mert az Ipar 4.0-ra szeretnék a képzési rendszert ráhangolni. Az a cél, hogy a gazdaság igényei kiszolgálva legyenek, és mindenkinek olyan képességet, olyan képzést lehessen adni, ami aztán majd a boldogulását is lehetővé teszi.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Három pillére van az elképzelésnek:

1. pillér a vonzó környezet: hiszen nem mindegy, hogy milyen környezetben történik a tanítás, tanulás. A vonzó környezet az, hogy legyen 21. századi iskola.
2. pillér a karrier lehetőség: legyen cél az, hogy a szakképzésbe megy tanulni, mert abban lát a jövőt,
3. pillér a naprakész tudás mindenhez: amit az oktatókkal lehet elérni.

A fentiek lényege, hogy az alapokat az iskolai tanműhelyben sajátítsa el a tanuló, és amikor már rendelkezik azokkal a készségekkel, akkor kerüljön ki csak a duális képzésbe. A szakképző iskolák fejlesztési programjánál figyelni kell arra, hogy ezek a fejlesztések a környező cégekkel együtt történjenek, a tanműhelyfejlesztésekbe olyan eszközök, olyan technológiák legyenek, amit a környező cégek szeretnének. Az együtt gondolkodás az alapja, hogy később könnyebb, gyorsabb legyen a duális képzésnek a megteremtése. Ezért elsősorban digitális tartalmakban gondolkodnak.

A szakképzés egyik lába a technikus képzés, a technikum, aminek a végeredménye egy olyan kimenet, amit akár még a felsőoktatással is össze lehet kötni. Tehát fontos az átjárhatóság, a láthatóság. A másik a kétkezi munka. Ezt a kétkezi munkát, amit szakiskolának hívtak, átnevesítették szakközépiskolának, amiről azt gondolták vonzó lesz, de nem lett. Kétkezi szakmásra igen is szükség van Magyarországon.

A harmadik iskolatípus a speciális szakiskola volt, most ezt nevezik szakiskolának. A megítélésük szerint nem a szakképzésbe tartozik, ma is gyógypedagógiai területén végzik. Ezt le kell választani. Ez a művészeti területeket is érinti. Ugyanígy végig kell gondolni a humán oldalhoz való területeket, amelyek nem kifejezetten a gazdaságnak a szolgálatába állíthatók, másképp kezelendők, és le is választhatók ebből a gondolkodásból. Mindezeket ösztöndíj rendszerrel szeretnék elérni, amit át kell alakítani.

Kétféle híd program van: Köznevelési Hídprogram és a Szakképzési Hídprogram. Egy áttekinthető rendszert javasolnak, és ehhez egy áttekinthető ösztöndíj rendszert. Azt kellene látni, hogy a szakképzés rendszerében két lehetőség van: egyik út a karrier út (ebben van a technikum és van a szakképző iskola), a másik a felzárkóztató jelleg, ún. orientációs év. Itt kifejezetten a kompetenciáknak az erősítését, fejlesztését szeretnék. Erre az orientációs évre a gödi piaristáknál van egy pilot program, amiben jelenleg 67 gyermek van, ahol a gyermekek megismerkednek műhellyel, ahol valamilyen ágazati irányultságot próbálnak náluk felfedezni, ahol különböző cégekhez járnak ki.

A másik fontos program a dobbantó év, amelynek a lényege, hogy felkészítené a tanulókat, hogy legalább egy részsakképesítést meg tudjon tanulni. Ezt hívják műhelyiskolának. A cél az, hogy azok, akik sokszor kiestek valahonnan, ne a közfoglalkoztatásba, vagy az utcára essenek, hanem csak a műhelyiskolába. Vagyis olyan szabályozás kell, hogy nem lehet elhagyni a rendszert, csak szakképesítéssel. Nem azon kellene vitatkozni, hogy meddig tart a

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

tankötelezettség, mert nem tanévben kell gondolkodni, hanem a képzés elvégzésében. Ehhez naprakész oktatóknak kell lenni. Az iskolától nem várható el, hogy a legmodernebb technikákat tudja, és a tanárok lépést tartsanak vele, de az elvárható a szabályozástól, hogy az iskolába beengedjük ezt a tudást. Például, hogy bejöhessenek a mérnökök igény szerint óraadóként, viszont ehhez a mérnököknek akkor olyan órabért kell ajánlani, hogy elvállalja. Ezért van az, hogy másként kell gondolkodni, ezért van az, hogy a közneveléstől jobban le kell választani a szakképzést, és inkább a felsőoktatás irányába kell elmozdítani. Nemcsak beengedni kell a tudást, ki is kell engedni a tanárokat, különösen a gyakorlati oktatókat, és akár a pedagógus továbbképzéseknek lehetőséget kellene biztosítani a vállalatoknál, hogy ott helyben, a vállalati környezetben is megtapasztalja a pedagógus, hogy merre ment a világ, és a gyerekeket merre kellene oktatni.

Ezekhez az OKJ-t is át kell alakítani. Az OKJ-ban 730-740 szakma van nyilvántartva. Jelenleg az iskolákban 286 szakmát oktatnak, ami kiegészül egyházi és alapítványi oktatással. Rettentően elaprózódott, és ezért át kellene ezt ágazati szintre vinni és ágazati készségeket kell igazából oktatni. Ehhez a gazdaság szereplőinek támogatása kell. Ezért hozták létre tavaly az Ágazati Készség Tanácsokat. 19 ilyen Tanács működik, amelyek javaslatot adnak, hogy milyen új szakma kell, melyik fonódjon össze, és milyen tartalommal. Elkészültek az első anyagok, a Tanács jelenleg 177 szakmát határozott meg. Csak gazdasági szereplők vannak a Tanácsokban. Széles alapokra rakott oktatásra lehet egy dinamikus, gyorsan fejlődő felnőttképzést rárakni. Így kapcsolódik össze a két rendszer. Most azt képezzük, amit az iskola tud és nem azt, amit igazából a vállalatok szeretnének. A koncepció a duális képzés továbbfejlesztéséről szól, nem újról, hanem a továbbfejlesztéséről, és a pályaorientációs tevékenységeknek az összehangolásáról.

Mindaddig nem lehet rugalmasabbá tenni a felnőtt oktatást, ameddig vizsgaközpontok nincsenek kialakítva. Azt gondolják, hogy független, minősített vizsgaközpontok kialakítása – ami nem új vizsgaközpontok építését jelenti, hanem minősítési eljárásban való részvételt és jelentkezést jelent – lehetőséget teremt arra, hogy a felnőtt képzést is megreformálják, és a dinamikáján gyorsítsanak.

Végül Helyettes államtitkár asszony megköszönte a SZIT, a Szakképzési Innovációs Tanács munkáját, amelynek nagyon jelentős munkája volt benne, hogy ez az anyag így elkészülhetett. Megköszönte a lehetőséget, és hogy az NGTT meghallgatta, és köszönetét fejezte ki, hogy korábban meghallgathatta az NGTT munkacsoportjának az anyagát, ami nagyon sok szempontból egyezik az általa elmondottakkal.

Az oldalak álláspontjai:

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

A **Gazdasági oldal** megnyugodva tapasztalta, hogy olyan ember kezében van ma Magyarországon a szakképzésnek az irányítása, aki látható módon ért hozzá. Köztudott, hogy most Magyarországon munkaerőhiány van, és egyetértenek abban, hogy ennek az oktatásnak a célja a gazdaság igényeinek kiszolgálása. Örömmel hallgatták, hogy az iskolában is lehet tanműhely és utána mehet duális képzésre a gyermek. Egy megjegyzést fűztek hozzá, hogy akkor lesz presztízse ennek a szakmunkás képzésnek, ha Magyarországon valaki szakmunkásként a fizetéséből normális megélhetést tud magának és családjának biztosítani. Szerintük ez a program majd a részletekben fog eldőlni, de az irány nagyon jó. Ma még a szakképzés alapvetően zárt rendszer. A felsőfokú képzésbe való bejutás alig lehetséges. Attól kezdve, hogy ezt ki tudjuk nyitni, és a felvázolt modell képes lesz arra, hogy igenis a szakképzésből, technikumból való továbbjutás esélye legalább akkora, mint gimnáziumból, akkor ez automatikusan fogja megváltoztatni a szülői motivációt. Hiszen a technikum önmagában többet ad, mint a gimnázium, mert ha már van egy szakma, abból már meg lehet élni, és akkor lehet továbbmenni. Alapvetésnek tartják a versenyképes ösztöndíj struktúra kialakítását. A lemorzsolódás alapvető probléma, egyetértenek, hogy első pillanattól kezdve akár már az óvodának az elvégzésekor derüljön ki, hogy hol vannak hátrányok. A segítő pedagógia eszközeivel támogatni kell. Egyet viszont ki kell mondani, hogy ma az alapoktatás, az alapképzés alapkompentenciákkal a diákok jelentős részét nem ruházza fel 8 év alatt, és ez nem lehet a szakképzésnek a feladata, ott is rendet kell teremteni. Végül hozzátették, hogy lehetőséget kérnek, hogy – akár a Szakképzési Innovációs Tanácson keresztül – a munkaadók ennek a programnak a véglegesítésében, támogatásában és megvalósításában hatékonyan részt tudjanak venni.

A **Munkavállalói oldal** ugyanezen a véleményen van, és teljes mértékben támogatják ennek a programnak a megvalósítását, mert ez a jövő. Kiemelték, hogy egy magas szintű, megfelelő színvonalú szakképzés alapja a magas szintű, megfelelő színvonalú alapképzés, ahol szintén meg kell tenni majd a szükséges lépéseket. Örömmel hallották, hogy túl kell lépni a középkori oktatási szinten, és a kompetenciák felé kell indulni, és jobban kell építeni a gyerekek öntevékenységre, problémamegoldására, készségfejlesztésre. Lehetővé kell tenni, hogy gazdasági okok miatt, szegénység miatt, rossz helyen való születés miatt ne kerüljenek hátrányba, ehhez szükséges a megfelelő ösztöndíj rendszer. Az országnak az az érdeke, hogy minél több jól képzett fiatal legyen, és ők vegyenek részt a gazdaságban. Támogatandónak tartják a dobantó programot. Tudomásul kell venni, hogy a gyerekeknek a készségei, a lehetőségei nem azonosak, meg kell teremteni az iskolán belüli rendszert, hogy felzárkózzanak és ugyanúgy hasznos tagjai legyenek a rendszernek. Felvetették, hogy visszatérő témája legyen az NGTT-nek, és azt kívánják, hogy sikerüljön végre megvalósítani ezt a 21.-22. századi gondolkodású szakképzést, mert erre van szüksége az országnak.

A **Civil oldal** is gratulált a szakképzési koncepcióhoz. A társadalmasításra hívták fel a figyelmet, ami a civil szervezetek lehetséges szerepére vonatkozik a szakképzési program népszerűsítésében. Nagy örömmel hallgatták a szemléletváltást, hogy rendszerszemléletben

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

viszonyulnak ahhoz, amit mindig csak részelemként kezeltek, és hogy a primer allokáció helyére most a motiváció kerül. Az ösztöndíj programok, különösen az Apáczai ösztöndíj program, kiemelendő az egész gondolkodásban, hiszen, ha a motivációt helyezzük a középpontba, akkor az egész rendszer meg tud fordulni. Kiemelték a szakember utánpótlást, a szakmához jutásnak a kötelezettségét. Ha átláthatóbb, értelmezhetőbb lesz a rendszer, a szülők és a pedagógusok számára is, akkor minden bizonyosan felértékelődik a szakképzés. Fontos kérdés még a finanszírozhatóság hosszú távon, mert ez biztosítja a már nagyon szükséges alapokat és stabilitást. Egy kérdéssel zárták gondolatmenetüket, hogy azok, akik nehéz helyzetben vannak, tanulási nehézséggel bírnak, átkerülnek a szakképzésbe, már eleve hátrányból indulnak, kompetenciák kialakításában ez kulcsfontosságú kérdés, és úgy gondolják, hogy alapvetően ez nem a szakképzés feladata, korábban kell megoldani. Lehet-e ilyen rendszerszemléletű változás a köznevelésben is?

A **Tudomány oldal** megköszönte a kitűnő előadást, ami átfogó, informatív és nagyon konkrét volt. A kirajzolódó szakmai fejlesztési célokkal és irányokkal az oldal részéről teljes mértékben egyetértettek. Két témakört emeltek ki, az egyik, hogy az elképzelt koncepció jól kapcsolódik mind az általános iskolai képzéshez, mind a folyamat másik végén a felsőoktatási képzéshez. Kiemelték a technikumokra történő átnevezést, és az ösztöndíj rendszert, hogy hatékonyabbá kell tenni, valamint a műhelyiskola elképzelést. Elmondták, hogy a korai iskolaelhagyók aránya 12-13%, sokkal magasabb, mint más Európai Unió tagországban, vagy a Visegrádi országok esetében. Ennek a kezelésére ezt egy ígéretes megoldásnak látják, a mester-inas kapcsolat kifejlesztését, hogy ne engedjük a be nem fejezőket kihullni a képzési rendszerből, és ne hulljanak át a munkanélküliek világába. További gondolkozásra két dolgot említettek: egyik, hogy a felnőtt képzés nagy hangsúlyt kapott az előadásban és a koncepcióban is, de azért fontos lenne a nem iskolarendszerű képzési formákra vonatkozóan valamilyen orientációs, fejlesztési irányok meghatározása, másrészt az idegen nyelvtanulás fontosságára hívták fel a figyelmet.

A **Művészeti oldal** is tisztelettel gratulált nemcsak a felvázolt szakmai tervekhez, hanem a tisztán és szintetizáló módon való látáshoz is, amely mögötte van. Örömeiket fejezték ki a validáció kifejezés és a kapcsolódó elv szakmai visszaemlése miatt. Örömmel hallották a technikus képzés átalakítását. Továbbá felajánlják segítségünket a művészeti vonatkozású szakmák rendbetételére. Kiemelték Magyarország kőszínházi hálózatát, ami nemzetnek sincs olyan módon, mint nekünk. Hangsúlyozták a felsőoktatás és a szakképzés összekapcsolásának fontosságát. Megemlítették, hogy az MMA korábban írt levelet a Szakképzési és Innovációs Tanács felállításánál, hogy a művészeti területet érintő szakképzési kérdésekről egyeztessenek.

Az **Egyházi oldal** kiemelte a kétkezi munkának a megbecsülését és a technikumok helyzetét.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Pölöskei Gáborné visszakapva a szót, megköszönte az észrevételeket, hozzászólásokat, és az együttgondolkodás fontosságát emelte ki. Számít majd a segítségekre, a felajánlásokat köszöni, élni fognak vele. Úgy tervezik, hogy egymással párhuzamosan fogják a rendeleteket és a törvényt módosítani. Elmondta, hogy egy GINOP-os pályázatot készítenek elő, egy ún. munkaerőpiac követési rendszert szeretnének csinálni. Hozzátette, hogy a SZIT-ben lévő munkacsoportokba a Tanács tagjainak van lehetősége jelentkezni, annak érdekében, hogy a munkába bekapcsolódjanak. A szakképzésbe felvételnél kompetencia tesztet kell írni, így a gyermek könnyebben megtalálja a helyét, amely így egy indirekt irányítás. Minden mindennel összefügg, az átjárhatóság a fontos. A javaslat tartalmazza, hogy egy idegen nyelvet tanuljanak a szakképzésben, ami az angol. A művészeti oldal hozzászólásával kapcsolatban, az EMMI-vel felvették a kapcsolatot, hogy a humán és művészeti szakmák gondozását átvegyék, visszajelzést még nem kaptak. Végül hozzátette, hogy az egyházi oldallal is folytatódna az együttműködés, hiszen számtalan lehetőség van még benne.

3. A szociálpolitika aktuális kérdései (2019. június 7.)

Fülöp Attila az Emberi Erőforrások Minisztériuma szociális ügyekért felelős államtitkára azzal kezdte előadását, hogy a szociális terület, sokszor nehezen beazonosítható, hogy miről szól. Ma a magyar szociális gyermekvédelmi ellátó rendszer, naponta kb. 5-600 ezer embert ér el, ennyi ember az, aki találkozik szociális vagy gyermekvédelem területén dolgozó emberekkel, akik összesen 100 ezren vannak. Ma 54 különböző szociális szolgáltatást nyújt az állam, és a többi szereplő.

Az elmúlt egy évben megfogalmazódott kérdéseket foglalta össze előadásában Államtitkár úr. Az intézményfenntartók tekintetében talán ez a legösszetettebb rendszer, jelen van az állam, az önkormányzatok, egyházak és civil szervezetek. Arányait tekintve az ellátásnak kb. harmadát az állam nyújtja, másik harmadát az önkormányzatok, harmadik harmadán osztozik az egyház és a civil szereplők.

Első téma a hajléktalan ellátás volt. Elmondta, hogy az összes szociális terület akkor fejlődhet, ha azokat a közösség ügyévé tudjuk tenni. Magyarországon a hajléktalan ellátás alapvetően a nagyvárosoknak az ügye, megyei jogú városoknál kezdődik az ellátó rendszer. Magyarországon több mint 19 000 férőhely kapacitás áll a hajléktalanok rendelkezésére. Van törvényi kötelezettsége a városoknak, de rengeteg önkormányzat ezt az ellátást az egyházi és civil szervezeteken keresztül tudja megoldani. Tavalyi évben történt egy törvénymódosítás, ami arról szólt, hogy a közterületen való tartózkodás tiltott lett. Aki közterületen van, helyette valamilyen intézményt kell, hogy válasszon. A hajléktalan átmeneti szállóknak, nem az a célja, hogy konzerváljon, hanem hogy onnan előbb utóbb ki tudjon törni a kliens. Amikor hajléktalanságról van szó, az az összes probléma egy része, a fő kérdés, hogy tudunk-e emberi viszonyokat visszaépíteni az életébe. Abba az irányba kell a rendszert eltolni, hogy minél több olyan kísérleti program legyen, amelyben a foglalkoztatásra, a munkaerőpiacra való visszavezetésre van lehetőség. A magyar állam évente több mint 9,1 milliárd forintot fordít hajléktalan ellátásra, és ehhez létre lett hozva tavaly egy olyan hajléktalan ellátási alap, aminek az a célja, hogy ez könnyen, rugalmasan kezelhető legyen. Nyáron szeretnének

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

pályázatot kiírni, ami az őszi szezonra felkészítést tudja majd biztosítani. Ez a 300 millió forintos tartalékalap újat jelent a hajléktalan ellátásban.

Következő téma a fogyatékosokkal élők helyzete volt Magyarországon. Két szempont van: azok, akik családban vannak, a másik, akik intézményben. Tavaly megemelésre került az otthonápolási díj, és bevezetésre került a GYOD intézménye, ami a gyermekek otthongondozási díját jelenti. Összesen 52.000 emberről van szó, akik súlyos fogyatékos hozzátartozót ápolnak otthon, és ezt a díjat azért kapják, mert a munkaerőpiacon nem tudnak munkát vállalni. Aki súlyos fogyatékos gyermeket nevel otthon, azoknak 100 ezer forintot jelent ez az új juttatás. Ezt megelőzően nem volt ilyen ellátás. A pénzben nem kifejezhető fizikai és lelki tehervállalást akarta a kormány enyhíteni. A legfontosabb teendő, hogy a közösségi befogadást kell erősíteni, ennek érdekében számtalan program készült. Elindult Magyarországon egy ún. kiváltás, közösségi befogadás, ami arról szól, hogy azokat a nagy intézményeket, ahol több száz fogyatékos ember van, lehetőség szerint le kell bontani és helyette egy támogatott, egy önálló életre esélyt adó lakhatási formát kell kialakítani. Ez a nagy vállalkozás 2011-ben indult el 5 helyszínnel, most ez egy majdnem 60 milliárd forintos EFOP-os konstrukció keretében valósul meg. Kiemelte, hogy ami alapvetően fontos az az együttműködés. Kizárólag olyan helyeken szeretnének új szolgáltatásokat, ahol a helyi önkormányzatok, lakosság, egyház teljes támogatása megvan, ahol a karitatív, civil szervezeteket be lehet vonni a napi ellátásba vagy a foglalkoztatásba. Ez 2036-ig szól, nem egyik napról a másikra lesz megoldva. A nagy intézményi ellátás helyett, kisebb családasabb életre helyt adó lehetőség biztosítása az Új Széchenyi terves konstrukció célja, annak érdekében, hogy 10 000 fogyatékos, pszichoszociális fogyatékos és szenvedélybeteg embert a közösségi befogadás irányába lehessen terelni.

Utána a nevelőszülői ellátás fejlesztéséről beszélt Államtitkár úr. Magyarországon 23 ezer gyermek van, akit a saját családjából kiemeltek, mert a saját családja nem tudta biztosítani, hogy egészségesen és megfelelő körülmények között nevelkedjen. Ha kiemelnek valakit a vér szerinti családjából, 2 lehetőség van: vagy intézménybe kerül vagy nevelőszülőkhöz. A kormánynak az az álláspontja, hogy minden gyermeknek családban van a helye. Nevelőszülőnek lenni nem könnyű hivatás, átmeneti állapot, a nevelőszülő arra vállal kötelezettséget, hogy amíg az eredeti család állapota nem konszolidálódik, ő neveli sajátjaként a gyermeket, de tudja, hogy vissza kell majd adnia. Ezért vannak a nevelőszülőségnek kritériumai. Elindult egy országos kampány, melyhez számos közéleti szereplő csatlakozott. 5200 nevelőszülő van ma Magyarországon. Nevelőszülőnél elhelyezett ellátottak aránya 2010-ben 57% volt, ma 66%. Cél az, hogy akit lehet nevelőszülőnél legyen elhelyezve. 2014-től törvény alapján kötelező minden 12 év alatti gyermeket nevelőszülőnél elhelyezni, és csak akkor kerülhet intézménybe, ha egyéb szükségletei miatt kizárt, hogy családban tudjon nevelkedni. Ezt a korhatárt szeretnék 18 éves korra felemelni.

Ezután Államtitkár úr rátért az intézményi és szünidei gyermekétkeztetésre. Ez a szolgáltatás 2010-ben 29 milliárd forint volt, ma 79 milliárd forintot biztosít a kormány az év közbeni és a szünidei gyermekétkeztetésre. Nyáron is lesz szünidei gyermekétkeztetés, az erre rászoruló gyermekeknek. Akik gyermekvédelmi támogatásban részesülnek és hátrányos helyzetűek, jogosultak napi egy meleg étkezésre, amit az önkormányzatoknál lehet igényelni. Ez kb. 120.000 gyermeket jelent. Év közben több mint 600 ezer gyermek kap ingyenes vagy kedvezményes étkeztetést.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Következő téma a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása volt. Akárhány munkáltatóval beszéltek mindenkinek az a tapasztalata, hogy a fogyatékos embereknek az alap beállítottsága az, hogy ők szeretnek dolgozni, ez az a közeg ahol érzik, hogy értéket tudnak teremteni és egyenrangú, hasznos tagjai a társadalomnak. Nem kevés cég van Magyarországon, ami élő példája annak, hogy attól, hogy valaki megváltozott munkaképességű, még vannak olyan munkaképességei, amelyben ő is értéket tud előállítani. Abban kell segíteni őket, hogy a piacon legyen lehetőségük elhelyezkedni.

Három kategória van:

1. csoport: nyílt munkaerőpiaci munkaadó. Bármely gazdasági társaság dönthet úgy, hogy alkalmaz fogyatékossgal élő embert. A magyar jogrendszerben van egy kedvezmény része és van egy büntető adó része, amiből évente 90 milliárd forintot fizetnek be a cégek. Ennyiből alkalmazni is lehetne.
2. csoport: az akkreditált munkáltatók, „védett foglalkoztatás”. Ők is adnak fogyatékossgal élő embereknek munkát. 365 ilyen cég van, amelyeket támogat a magyar állam, évente 42 milliárd forint mértékben. Ők általában súlyosabban fogyatékos embereket alkalmaznak.
3. csoport: a fejlesztő foglalkozás. Leginkább rehabilitációs szemléletű, az intézményekben a hasznos napi eltöltés jegyében történő foglalkoztatást jelenti. Itt a szociális része a mérvadó. 2014. óta 34 milliárd forint, és 2019. évben 43,5 milliárd forint ez az akkreditált cégeknek a támogatása, ahol üzemszerűen foglalkoztatnak fogyatékossgal élőket.

Végezetül elmondta, hogy úgy lehet segíteni, ha merünk róla beszélni, és ha önállóságot tudunk biztosítani a fogyatékossgal élők részére.

Az oldalakat a hozzászólása:

Az **Egyházi oldal** megköszönte az előadást, amely átfogó képet adott a hajléktalanokkal kapcsolatban. Elsődlegesen kiemelte, hogy meg kell próbálni ezeket az embereket visszavinni abba a környezetbe, ahonnan eljöttek. Elmondta, hogy az eddigi intézmények mellett mozgalmat szerveznek plébánia szinten, „papok a szegények szolgálatában”, ahol találkoznak ezekkel az emberekkel. Sok mindenkivel beszéltek erről, nyitottan álltak hozzá. Ha ezt mozgalom szintre emelnék, a már meglévő szervezetekre is szükség lenne. Ott, ahol felesleg képződik, az egyház a rászorulóakra tudná fordítani.

A **Művészeti oldal** azt látja, hogy amiben tudnak segíteni, az a gyermekvédelem kérdése, mert a MMA-nak az EMMI-vel az egyik legnagyobb kapcsolódási pontja a művészettel nevelés. A Kodály koncepció lényege a művészettel nevelés, a személyiség fejlődésében fontos szerepet játszik a művészet, amelynek a sport mellett domináns szerepet kéne betölteni. Ehhez ajánlották fel segítségüket.

A **Gazdasági oldal** megjegyezte, hogy a munkáltatói oldalról sok nehézség van (mozgatás, szellemi képességeknek a korlátossága). A korábbi időszakban erősen jellemző volt a fogyatékkal foglalkoztatottak esetében az, hogy véleménye szerint nem mindig tiszta eszközökkel nyertek azok a cégek, akik elnyerték az állami támogatást.

A **Civil oldal** is megköszönte az áttekintést. Két témát vetettek fel. Az egyik a bentlakásos intézmények egyházi működtetése. Amiről van egy kormányhatározat, megerősítés, és az

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

EMMI-ben van egy előkészítési folyamat. Az a kérdésük, hogy ezek a szakmai szervezeti egyeztetések hol tartanak, illetve, hogy milyen ütemezésben tervezi a kormány ezeknek a bentlakásos intézményeknek az átadását? Másik témakör a gyermeket nevelő rokkant anyák rokkantsági ellátása. Jelenleg rokkantsági ellátás nélkül maradnak. Ennek az az oka, hogy a gyermekgondozási ellátás időszaka, csak szolgálati időt ad, nem számít biztosítási időnek. Rokkantsági ellátás megállapításához járulékfizetéssel járó ún. munkavégzésre irányuló jogviszony alapján szerzett megfelelő hosszúságú biztosítási időt kell igazolni. Ha a nappali tanulmányok befejezését követően egy fiatal hamar alapít családot, és megszületnek a gyermekei, egy anya három gyermekkel is 12-14 évet tölthet GYES-en/GYED-en, ha ez idő alatt betegszik meg, ami miatt kereső foglalkozást üzni már nem tud, majd rokkanttá válik, rendszerint nem szerezhet jogot még minimális ellátásra sem. Ebből következőleg, ha valaki idegen család javára végez gyermekgondozási munkát, az biztosításnak számít, és jogot ad a társadalombiztosítási ellátásra, ezzel szemben a saját gyermekek nevelése, gondozása ebben a formában legfeljebb némi jövedelempótlást jelent, pedig ez az egész társadalom javára végzett valóban pótolhatatlanul értékes munka, amely munkavégzést a megváltozott munkaképességűek ellátásának jelenlegi feltételrendszere megengedhetetlenül figyelmen kívül hagy.

A **Munkavállalói oldal** azt látja, hogy mindenki átérzte a súlyát a kérdéseknek, feladatoknak. Elsősorban az ún. dolgozói szegénységről ejtettek pár szót. Felhívták a figyelmet arra, hogy családok jövedelmi helyzetével külön is érdemes lenne foglalkozni. Öröndetes, hogy az állam ilyen nagy mértékben biztosítja a családok számára az ingyenes étkeztetést, valamint, hogy a strukturális átalakítások keretein belül mind a fogyatékos emberek helyzetén, mind a hajléktalan ellátáson egyértelműen és határozottan kíván változtatni. Célszerű lenne ezt a folyamatot minél rövidebb idő alatt keresztülvinni, nem várhatunk a szükséges döntésekkel, különösen nem 2036-ig. A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásában van tapasztalatuk. Azt tapasztalják, hogy fel kell hívni a munkáltatók figyelmét arra, hogy értéket kell teremteni az ott foglalkoztatott munkavállalókkal. Érdemes lenne olyan nemzetközi példákat elővenni, amelyeknek a jó gyakorlatát láthattuk, például nagy áruházláncok bevonása a hajléktalan ellátás háttérének biztosításába. Megköszönték – hisz a szakszervezetek kezdeményezése is volt – a nevelőszülői jogviszony társadalombiztosítási időként való megjelenését. Fontosnak tartották, hogy mindazok az ellátások, amelyek a fogyatékkal élő hozzátartozó személyeket illetik meg, tovább emelkedjenek az elkövetkező időszakban. Az országos érdekegyeztetés keretében van egy elvarratlan szál, ami azokat a munkavállalókat érintené, akik egészségügyi károsodást szenvednek, vagy foglalkozás-egészségügyi megbetegedés következtében kerülnek be a szociális ellátó rendszerbe, az ő esetükben is további lépéseket kell tenni. A szakképzéshez kötött szociális munkaköröknek a 30%-a nincs betöltve szakképzett munkaerővel. Most már alapvető ellátásokat veszélyeztet. Évi 20%-os a fluktuáció és a tapasztaltak mennek el. Azt látják, hogy a jövő évi költségvetésben csökken a szociális területre fordított összeg nagysága. Felhívták a figyelmet, hogy határozottabb segítség kell, mert jelentős társadalmi problémát okoz a családok lakhatási segítségének a hiánya, gyenge volta. Öröndetes, hogy annak idején sikerült társadalombiztosítási jogszerző idővé építeni a nevelőszülőiséget. Végül indítványozták, hogy a gyermeket nevelő édesanyáknak a tevékenysége hasonló módon legyen elismerve.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

A **Tudomány oldal** felvetette, hogy ezen kérdések egy-egy szegmenseit kiemelve rendszeresen térjünk vissza a témára. Érdeklődtek, hogy ezt a gazdag szociális támogatási tevékenységet valamilyen szélesebb koncepcióban, például a társadalmi felzárkózás koncepciójában is értelmezik-e? A másik kérdésük a roma lakossággal és a roma gyermekekkel kapcsolatos gond. Mennyiben specifikus ez a roma lakosságra? Náluk döntő lehet a szemlélet. Tegyük jót, beszéljünk róla. A regionális vonatkozásai a szociális ellátó rendszerekben, hol vannak igazán feszültségpontok? Nógrád megyétől egészen le Békés megyéig, a határvidék a legproblematisabb kérdés a szociális ellátás szempontjából, valamint szegénység, a felzárkózás szempontjából?

Fülöp Attila államtitkár úr záró hozzászólásban reagált az észrevételekre. Az egyházak szerepvállalása nem jogszabályi kötelezettségből adódik, hanem évezredes, folytatódó tevékenységnek a természetes következménye. A magyar kormány ezután is támogatni fogja azt a gondolkodást, hogy ha a szociális területről beszélünk, az a gyakorlatban tud megvalósulni. Az ellátás lényege a közösség. Megköszönte a művészeti oldal felajánlását. Megfogni ezeket a gyerekeket két dologgal lehet: sporttal és művészettel. A kampányban híres művészekkel együttműködve olyan gyermeknek adnak segítséget, akik gyermekotthonban laknak, de kiválóak valamiben, és elkezdték őket felkarolni. Az ebben való együttgondolkodást nagy örömmel veszik. A támogatás kérdésénél felmerült, hogy a fogyatékos személyeket foglalkoztató cégekkel szemben volt egy averzió, a támogatás nem tette szükségessé azt, hogy piacorientált, hatékony menedzsment legyen, ma úgy van átalakítva a támogatási rendszer, csak akkor fog az a cég megélni emellett a támogatás mellett, ha a piacon termelni is tud. A cégeknek nehézség olyat beállítani, aki akadályoztatott, akit másképp kell kezelni a munkafolyamatban. Azon lesznek, hogy találják meg, hogy milyen akadályokat kell legyőzni (jogszabályi, pénzügyi), annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a fogyatékkal élők munkavégzését. A civil oldal kérdése már eljutott az államtitkárságra, meg fogják válaszolni. A nevelőszülőség 2014. óta biztosítási jogviszony, 2020. után nevelőszülői GYED is bevezetésre kerül, ami eddig nem volt. A költségvetésben nem csökkent, sőt nőtt a szociális terület rendelkezésére álló összeg. A felzárkózást azért nem említette, mert a kormányzati feladatelosztás során ma ez a Belügyminisztériumhoz tartozik. Megköszönte mindenkinek a kérdéseket és a hozzászólásokat.

4. A Hungary Helps Program helyzete és szerepvállalása (2019. június 7.)

Azbej Tristan a Miniszterelnökség az üldözött keresztények megsegítéséért és humanitárius segítségnyújtásért felelős államtitkára megköszönte a lehetőséget, hogy bemutathatja a Hungary Helps Programot (HHP). Elmondta, hogy két héttel ezelőtt járt Észak-Irakban, Kurdisztánban, ahol az asszír keleti keresztény közösség új templomának építését támogatta Magyarország. Az ünnepség 3 órás szentmise volt. Jelenleg Sidney városában több asszír keresztény van, mint amennyi Irakban maradt. Templomavatás után beszédet mondott a Hungary Helps Programról, közben azt tapasztalta, hogy számos ember könnyezett. Elmondta, hogy ő egy kormányzati programot mutatott be, de amit az ott élők hallottak az az volt, hogy nincsenek egyedül. Hitet és reményt jelent nekik, hogy van Európában egy olyan nemzet, amely foglalkozik a szenvedésükkel. Ez egy jószolgálati program, távoli régiók elesettjeit segíti, de egyben egy kormányzati program is. Egy magyar kezdeményezésű program, és minden, ami a magyar kormány kezdeményezésében zajlik, annak szolgálnia kell

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

a magyar emberek érdekét is. Amellett, hogy ez egy karitatív program, ez a magyar kormány migrációs politikájának szerves része is.

A cél, hogy helyben kapjanak segítséget. Ne a bajt hozzuk Európába, hanem a segítséget vigyük oda, ahol baj van. Azért is szolgálja a magyar emberek érdekeit, mert ez egy kölcsönösen előnyös nyertes helyzetet eredményez a segítségadás során, magyar szakembereket, magyar vállalkozásokat, kutatói szféra jeles képviselőit hozták abba a helyzetbe, hogy részt vehessenek ebben a programban.

A HHP Magyarország humanitárius és nemzetközi fejlesztésű programja. 2017. év elejétől szolgálja a migráció megelőzését segítségnyújtással és olyan humanitárius hozzáállást jelent, ami sajnos egyedülálló abból a szempontból, hogy közvetlen segítségnyújtáson alapszik, és a helyben maradást támogatja, vagyis a támogatást közvetlenül a támogatandó közösségeknek adják át. A HHP másik egyedi jellege, hogy kiemelten számít az egyházi szervezetekre. Örömmel állapították meg, hogy mindegyik egyházzal, vagy annak karitatív szervezetével van valamilyen szintű együttműködés. Magyarország a közelmúlt gazdasági növekedésének köszönhetően képes volt növelni a humanitárius tevékenységét. Regisztrált esetek számát tekintve, a tavalyi évben több mint 4150 keresztény embert gyilkoltak meg vallási okokból, a hitük miatt. A kereszténység a világon a legüldözöttebb vallás. Az ENSZ emberjogi tanácsa több állásfoglalást fogadott el a nyugaton erősödő iszlámofóbiával kapcsolatban, mint a keresztényüldözéssel kapcsolatban. A keresztények védelmében nincs ilyen nemzetközi állásfoglalás. Tavaly jött létre az államtitkárság, de még 6 olyan tárca van, ami ide sorolható tevékenységet végez. Az államtitkárság feladata a politikai koordináció, a kommunikációs térben való ügyintézés, az összefogás, a programok lebonyolítása, illetve január 1-től a humanitárius bilaterális programok lebonyolítása.

Két hónappal ezelőtt megalakult az HHP Ügynökség, melynek feladata a támogatási programoknak az átlátható, ellenőrizhető és hatékony lebonyolítása. Jelenleg 4 milliárd forintnyi közpénz került kihelyezésre adomány formájában abba a Szíriába, amelynek a bankrendszere is megszűnt, és ahol jelenleg is háborús cselekmények zajlanak. Az elszámolásban is az Ügynökség segít, amely egy Zrt, sok esetben, ha együttműködés kerül kialakításra, és ha nem szakpolitikai természetű, akkor a partner az Ügynökség Zrt. lesz. Támogatáskezelés vonatkozásában nem csupán az államtitkársághoz, hanem más minisztériumtól, sőt más külső, nem kormányzati szervezetektől, illetve más külföldi kormányoktól is vesz át támogatási programokat. Forrása az állami költségvetés. Hozzáfűzte, hogy hiányzó pont még a gazdasági szereplők bevonása és a velük való együttműködés. Államtitkár úr bemutatta a támogatáskezelő szervezeti felépítését és folyamatmenedzsmentjét. Elmondta, hogy az Ügynökség vezérigazgatója az USA-val tárgyal jelenleg az első programokról. Beszél az üldözött keresztények földrajzi eloszlásáról. Az elmúlt 2 évben 9 milliárd forintos forrással gazdálkodtak a programok. Alapvető súlypont az iszlám állam által sújtott, népiértésnek kitett keresztény közösségek voltak. Hozzátette, hogy 1-1,5 éve kezdődött az afrikai terjeszkedés is, mert Nyugat-Afrika, a vallásalapú népiértésnek és a tömeges atrocitásoknak egyre súlyosbodó terepe, másrészt mert az afrikai kontinens súlya gazdasági, piac szempontból is fontos, de migrációs kiindulási régió szempontjából is egyre jelentősebb lesz. Célterület még a közép ázsiai és a közel-keleten kívüli ázsiai régió. Az üldöztetésnek kitett keresztény közösségeket megmentéséhez három dolgot kell megővni: életet, élőhelyeket; az életnek a forrását, az életvitel; és a gazdaságnak az újjáépítését. Ilyen módon

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

csoportosulnak a tevékenységek. Ezek jellemzően gyorssegélyek, melyeket terrortámadások után folyósítanak, mint például a súlyosan sérült túlélő áldozatok orvosi rehabilitációjának vagy árván maradt gyermekek ellátásának a támogatásával.

Klasszikusabb humanitárius segítséget nyújtanak belső menekülteknek, az adott régióban maradt embereknek. Abból indul ki, hogy ameddig biztonságossá válik az adott terület, ameddig az újjáépítés lezajlik, az embereknek az emberi méltóságot, körülményeket biztosítani kell. Ezért támogatást nyújtanak belső menekülteknek, közösségeknek az iskolai oktatásához, gyógyszer-támogatásokhoz, családok lakhatásához, és mindig a helyi jószolgálati keresztény szervezeteken, vagy a magyar karitatív egyházi partnereken keresztül.

Harmadik programtípus az újjáépítési tevékenység, lakóházaknak, infrastruktúrának, kórházaknak, iskoláknak, templomoknak az újjáépítését célozza Irakban, Szíriában, Nigériában és Kongóban.

A negyedik programtípusra példa, amiről beszámolt Államtitkár úr, hogy a magyar kormány 2 éve indította el a Stipendium Hungaricum Programot, amely a fiatal keresztény ösztöndíjasok programja, 200 olyan fiatal tanul magyar egyetemeken, akik szülőhazájukban diszkriminációnak, terrorfenyegetettségnek vannak kitéve, a saját országukba nem engednék be a felsőoktatásban. A részvétel egyedüli feltétele, hogy ha lediplomáztak, térjenek vissza közösségeikbe és ott járuljanak hozzá az újjáépítéshez.

Magyarország kimondja, hogy van keresztényüldözés. Ez olyan álláspont, amit próbálnak hiteltelenné tenni és cáfolni. Tavaly áttörést értek el, mikor a világ vezető kormányaival együttműködési megállapodást kötöttek. Várják a magyar gazdasági szereplők csatlakozási, reménybeli együttműködési szándékát.

Az oldalak hozzászólásai:

Az **Egyházi oldal** összefoglalta, hogy bár szomorú alapokra lett létrehozva, mégis örömteli büszkeséget keltő projektről hallhattunk, aminek a sajtója még mindig rossz. Kevesen tudnak azokról az előfeszítésekről, amelyeket az államtitkárság tesz. Jó lenne tudatosítani a magyar lakosságban. Szükség van ilyen pozitív mintákra, tevékenységekre. Jó lenne, ha ez még inkább egy közös ügy tudna lenni, ha azt érezné mindenki, hogy itt Magyarország segít, nem a magyar kormány. Uttörő szerepet vállalt ezzel Magyarország. Szeretnék, hogy ez a projekt edukatív hatást is kifejtsen a lakosság körében.

Művészeti oldal szintén gratulált a programhoz. Szerintük szellemiségben jól tisztázott vállalkozás. Ehhez nem könnyű kapcsolódási pontot találni, de talán a promóciójában művészeti rendezvényekkel, programokkal tudnak közreműködni.

A **Gazdasági oldal** megköszönte erről a rendkívül fontos programról a tájékoztatást. Szerintük kettős érzés mozog az emberben. Sokakban fordul meg az a gondolat, hogy ezt a pénzt, ami ennek a programnak a keretében hasznos célokra kerül felhasználásra, itthon hány helyen lehetne felhasználni. De ez demagóg hozzáállás. Nem kérdés, hogy ennek a programnak más a célja, bár Magyarország nem a leggazdagabb ország, de a lényeg, hogy Magyarország segíteni akar. Fő szempont, hogy konkrét segítségről van szó, adott helyen a

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

leginkább rászorulók jutnak hozzá a segítséghez. Ott kell nekik segíteni. Remélhetőleg nemzetközileg is példaértékű lesz.

Cáfolta, hogy kudarcos lenne az együttműködés. Elmondta, hogy az egyik élelmiszer hálózat működtet egy segélyalapítványt, minden kormányzati ösztönzés nélkül, minden évben a különleges ellátást és elbánást igénylő állami gyermekotthonoknak adnak segítséget, minden otthonba egész kamionnyi élelmiszert visznek, évente 30 millió forint értékben, és sok más munkaadói szervezet is így gondolkodik. Nem zárkóznának el egy ilyen együttműködéstől, a gazdálkodó szervezeteknél is érző emberek dolgoznak.

A **Civil oldal** felhívta a figyelmet: elképesztő, hogy a kereszténység a legüldözöttebb vallás. Az is szürreális, hogy a 21. században létrejöhetett egy fundamentalista kalifátus a közel-keleten, amely nyíltan keresztény ellenes harci cselekményeket hajtott végre. Megmagyarázhatatlan, hogy az ENSZ segélyezési programja kizárja az üldözött keresztényeket. Egy kis ország próbál mintát szolgáltatni a nemzetközi közösségnek. Kiemelték, hogy a legfontosabb üzenete a hitelesség.

A Baptista Segélyszervezet felszólalásában elmondta, hogy egy évvel ezelőtt szerveztek egy keresztényüldözéssel foglalkozó globális csúcstalálkozót, ahol az amerikai alelnöknek tudták elmondani, hogy Magyarországon teljesen másfajta kormányzati viszonyulás van ehhez a kérdéshez. A nagy magyar segélyszervezeteknek többsége egyházi szervezet, fontos, hogy az egyik kezük a magyar társadalomban van, másik kezük az egyházi oldalon van, a hit és a kereszténység oldalán. A segélyszervezetek mind a kettőt igyekeznek képviselni, és szívesen elmondanák a tapasztalataikat.

A **Munkavállalói oldalt** örömmel töltötte el, hogy megdicsérik Magyarországot, hogy a kiszolgáltatott emberek oldalára áll, és segítséget, támogatást ad részükre. Ez egyfajta szegénységi bizonyítvány Európa egészét tekintve, és azoknak a keresztény közösségeknek is, akik nem fognak össze, annak érdekében, hogy társaiknak segítséget nyújtsanak. Szomorú, hogy diszkriminatív jelleggel fordulnak a keresztények irányába, és vallási ideológiai tárgyává teszik a kiszolgáltatottság és az üldözöttség helyzetét, ami jó érzésű ember számára elfogadhatatlan. Azok a gazdasági szereplők, akik ezeken a területen békeidőben, jelentős befolyással szerepeltek, most háttérbe vonulva szemlélik az eseményeket. Célszerű lenne a gazdasági élet szereplőinek a bevonásával valóban a helyszínen a továbbélést, a további működés feltételeit biztosítani. Ennek jó alapot teremthet az oktatás, a képzés, amit a program is biztosít. Remélik, Európa felemeli a fejét. A munkavállalói oldalnak sincs rossz tapasztalata a magyar gazdasági élet szereplői vonatkozásában, a segítő készségüket és hozzáállásukat tekintve. Célszerű lenne akár szűk körben megbeszélni ezeket a kérdéseket. Szakszervezetként részesei a nemzetközi mozgalmaknak, itt nem támogató a hangulat, kispadon érzik magukat, de az oldal próbál ellene felszólalni.

A **Tudomány oldal** szerint a program célja a legmagasabb etikai értéket képviseli, melyet üdvözölve hallgattak. A program szemlélete úttörő jellegű, erősen nemzeti indíttatású. A szubszidiaritás elve alapján közelít, a segítséget nyújtó és segítséget váró partner között. Kérdezték, hogy milyen nagyságú forrás áll a program rendelkezésére, illetve, hogy milyen a szerkezete a forrásköltségnek? Az oldal kiemelte, hogy nagy lehetőség van abban, ha összekapcsolják a gazdasági szereplőkkel. Elhangzott, hogy 200 ösztöndíjas van, náluk is van PhD hallgató Irakból, rendkívül motiváltak, tudatában vannak a felelősségnek, és

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

lehetőségnek. Mivel fontos a nemzetközi regionális együttműködés, kérdésük, hogy a visegrádi országokkal van-e valamilyen együttműködés? Valamint, hogy Magyarország nemzetközi nyomás és támadás alatt áll, a program kinti partnerei hogyan vélekednek erről a támadásról?

Azbej Tristan államtitkár úr zárószavában megköszönte az erősítő hozzászólásokat, és a cselekvő támogatást. Amikor kudarcról beszélt a gazdasági szereplőkkel, akkor nem az együttműködésről beszélt, hanem, arról, hogy mi lehet, az érdek egy ilyen együttműködés mellett. Ezért volt értékes, hogy hallhatta, a mögöttes motivációt, amely túlterjed az anyagi logikán, és társadalmi, jószolgálati szerepvállalásról szól: Örömmel állnak elébe, hogy erről egyeztessenek a két oldallal.

Kifejezetten az üldözött keresztényeket célzó programjaiknak az elmúlt 2 év alatt az összköltségvetése 8,7 milliárd forint volt. Ez az összeg az átadott támogatásokat és kötelezettségvállalásoknak naprakész helyzetét jelenti. Jövő évben 4-5 milliárd forintos összeggel számolhat a Program.

Az ösztöndíjasokkal kapcsolatban elmondta, hogy eddig két évfolyam tanul, 100-100 fővel, az idei jelentkezők száma 4500 fő, jelenleg vizsgálják, hogyan tudják ezt bővíteni.

A nemzetközi együttműködések sorából egyik politikai célként fogalmazták meg, hogy a HHP-ből V4 Helps is válhasson, egy miniszteri biztos segíti a munkát e téren. Közösen vallják, hogy a helyben való segítség jobb megoldás, mint a befogadás. A kinti partnerek hozzáállásával kapcsolatban elmondta, hogy minden ilyen irányú visszafogottság az a szomorú, korlátozó diplomáciai közhangulatnak szól, nem annak, hogy ne lennének hálások. Ami a bosszúságukat erősíti az embertelen álszent politikai hozzáállás nyugaton, de ha ebben a küzdelemben az oldalak is részt vesznek támogatólag, azt köszöni. Ez a segítő Magyarország programja.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

5. Az egészségügy helyzete és értékelése. A kormányzati stratégiai tervek és kapcsolódó intézkedések bemutatása (2019. november 8.)

Szigeti Szabolcs helyettes államtitkár úr Prof. Dr. Horváth Ildikó egészségügyért felelős államtitkár asszony és Prof. Dr. Kásler Miklós emberi erőforrások minisztere nevében is köszöntötte a megjelenteket. Bevezetőjében rávilágított arra, hogy a Janus-arcú egészségügyet mély kettősségek jellemzik nagyon sok szempontból, mely kettősséget sokszor hangsúlyoztak már közgazdászok és vezető politikusok egyaránt: a kórházi gazdálkodásban szűkösöset és pazarlást egyszerre érzékelnek.

2013-2015 között kialakult egy ágazati teljesítményértékelési rendszer, MÉRTÉK néven, intézményi háttérrel. Az a szándék, hogy minden kétéves ciklusban egy átfogó jelentést lehessen bemutatni, valamint ez a stratégiák végrehajtásáról is ad visszajelzést.

A magyarok esetében a születés kori várható élettartamot nézve viszonylag nagy a különbség az EU19 körzet (19 ország) és EU (28 ország) között. Érdekes, hogy a tendencia közel egyforma ütemben növekszik a férfiaknál és a nőknél, sőt, a férfiak esetében a növekedés mértéke meghaladta az EU28 és EU19 átlagát 2010-2017 között. Ez 1,8 évet jelent növekményben, míg a nőknél a növekmény értéke nagyjából megegyezik az EU28 és EU19 átlagával.

Az egészségben eltöltött éveinek számában az látható, hogy a növekedés mértéke a nők körében nagyjából megegyezik az EU28-ban mért adatokkal (1,6 év 2010-2017 között). A férfiak esetében ez sokkal kedvezőbb, hisz a növekményérték 3,2 év volt várható egészséges éveket tekintve (ez jelenleg 60 év a férfiak esetében). Bár az EU-hoz képest nagy különbségeket mérhetünk, az egészségben várható élettartam még nem volt olyan jelentős, mint most, amióta mért adatokkal rendelkezünk, továbbá megállapítható, hogy a növekedés dinamikája hasonló az EU-s növekedéssel.

A fő halálokok is hasonlóak, hisz esetünkben is leggyakoribbak a keringési betegségek, onkológiai betegségek, légzőszervi megbetegedések.

A népegészségügyi mutató a gyermekkori elhízás előfordulásában azt mutatja, hogy a 6-8 éves gyermekek közül minden ötödik túlsúlyos. Mivel ezen a téren nagyon komoly regionális különbségek vannak, mindenképpen foglalkozni kell a problémával. Az elhízás nem csak Magyarországon probléma, az EU-ban kb. 400.000 új túlsúlyos, és 85.000 új esetet diagnosztizálnak. Az OGYEI-ben kiváló stáb működik, amely a felmérési adatokat kezeli és javaslatokat fogalmaz meg. Az OECD statisztika azt méri, hogy a lakosság hány százaléka ítéli rossznak és nagyon rossznak az egészségi állapotát. 2005-ben 21,9% volt ez az érték, tehát Magyarország lakosságának 21,9%-a szerint rossz vagy nagyon rossz a saját egészségi állapota. Ez 2017-re 13%-ra csökkent, 2018-ban pedig 12%-ra. Nem csak a csökkenés mértéke jelentős, hanem más országokhoz képest is kifejezetten robusztus. Jól korrelál azokkal a mutatókkal, amelyek a születés kori várható élettartam és az egészségben eltöltött éveinek meghosszabbodását mutatja.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Évtizedek óta foglalkoztatja a politikusokat, döntéshozókat és a szakértőket az egészségügyi rendszer technikai és allokációs hatékonysága. A technikai hatékonyság azt mutatja, hogy mekkora egészségnyereséget tudunk vásárolni a ráfordításokhoz képest, míg az allokációs hatékonyság azt a kérdést veti fel, hogy tudunk-e jobb erőforrás-kombinációt választani akár a jelenlegi egészségnyereség elérése érdekében. Számos mutató (például a beteg kórházban tartózkodásának idejét alapul véve) utal arra, hogy komoly probléma van a rendszer allokációs hatékonyságával. Magyarországon szélsőségesen magas a kórházi tartózkodás más országokhoz képest.

Egy másik mutató a kórházi felvétel arányát mutatja, gyakorlatilag, hogy hány százalékban hospitalizálják 100.000 főre lebontva a 15 éves és idősebb népességet a COPD esetében. Azt látjuk, hogy kiugróan magas a kórházi felvétel aránya, noha a megállapítások szerint a kórházi tartózkodásnak egy jelentős része indokolatlan, a rendszerben pedig lehetne olyan jobb erőforrás-kombinációt választani, amely növelné a rendszer hatékonyságát.

Kórházi tartózkodás szempontjából Magyarország a listavezető Korea után: hazánkban az átlagos kórházban töltött napok száma 34. Elmondható, hogy Magyarország kórházközpontú egészségügyi ellátórendszert működtet, akárcsak Ausztria, Németország, Csehország. Ennek az egyik oka, hogy a struktúra és a finanszírozási ösztönzőknek az összeillesztése nem alakult sikeresen az elmúlt harminc évben. Olyan finanszírozási kombinációt sikerült összehozni, amely összehatását tekintve a kórházi felvétel irányába tolja el az ellátást. A finanszírozás az alapellátásban fejkvótában történik, a dolgozók az ellátott betegszám után egy fix havi díjat kapnak, attól függetlenül, hogy kezelik-e valóban a beteget vagy sem. A járóbeteg szakellátásban egy szolgáltatási díj van, ami elképesztően alacsony, és a kórházi ellátásban esetfinanszírozás, valamint krónikus napidíj. Mind a kettő arra ösztönzi az ellátókat, hogy minél több beteget és minél hosszabban kezeljenek. Ez egy olyan ok, amin viszonylag jól lehet javítani, erre minden apparátusunk megvan a NEAK-on keresztül. A megoldás iránya pedig az értelmes és jól illesztett rendszer. Egy olyan ellátórendszert akarunk kialakítani, amely beteg- és emberközpontú, valamint elsősorban a járóbeteg ellátásra, az alapellátásra és az otthoni ellátásra teszi a hangsúlyt a fejlesztésekben, és a finanszírozási ösztönzőket is ehhez igazítja. Ember- és betegközpontú rendszer kialakítását kell megvalósítani.

Fontos irány az alapellátás megerősítése praxisközösségek formájában, a járóbeteg ellátás erősítése a fekvőbeteg ellátással és a népegészségügyi szolgáltatások fejlesztése.

A járó- és a fekvőbeteg-ellátásnál egyik fontos lehetőség az integrált esetfinanszírozás bevezetése, ami a járó- és fekvőbeteg-ellátást összevonná egy kombinált esetté, és a finanszírozást akkor is megkapná a kórház, ha járóbeteg ellátásban kezeli a beteget. Ez a felfogás arra koncentrál, hogy ott lássák el a beteget, ahol az a legoptimálisabb. A kórházak esetében szakmaspecifikus centralizációkra kerül majd sor, melyet célzott átszervezések, szervezeti integrációk követnek. Fontos a kihasználatlan kapacitások rugalmas átcsoportosítása, és az ápolási igények ellátására minél több krónikus kapacitás kialakítása. Az irányítás, a működés szempontjából is radikális megerősítésre van szükség: fontos, hogy éves akciótervek készüljenek, a rövid távú akciótervek kombinálódjanak össze a középtávú struktúraátalakítási stratégiával.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

ÁEEK szerepét meg kell erősíteni, hogy a hatásosan tudja a kórházak felügyeletét ellátni. Az egyik fő probléma, hogy nem valós költségfelmérésekre alapozva finanszírozzuk a kórházi ellátást. Az előadó hozzátette, hogy ennek a kialakítása napirenden van, munkabizottságok jöttek létre a feladatok ellátására, jövő évtől tehát a kódkarbantartás igénye átgondolásra kerül.

Alapvető probléma, hogy túlnyomóan az alapellátásra koncentrálva szeretnénk reformot építeni figyelmen kívül hagyva az alapellátás Janus-arcú igazságát. A házi orvosok átlag életkora 58,2 év és 72 év fölött van a 10%-uk. A gyermekorvosok átlag életkora 60,2 év. Az tapasztalható, hogy a kiürülő praxisok száma radikálisan növekszik, az alapellátást tehát egy nagyon lecsökkenő humán erőforrás-kapacitás mentén kell majd megerősíteni. Az elmúlt 10 évben ez a probléma kiemelt fókuszba került a Kormányzat intézkedései közt, melynek eredményeképp 75%-kal nőtt a házi orvosi ellátás finanszírozása, a szolgálatok havi fix összegű támogatása összesen 520 ezer forinttal emelkedett. 2014-től letelepedési pályázatokat kapnak a házi orvosok, amelyre 2018-tól már a fogorvosok is pályázhatnak és az elnyerhető összeg akár 20 millió forint is lehet. 2015-től praxisvásárlási pályázat létesült, amelynek keretében akár 4 millió forint pályázható. Illetékmentessé vált a praxisjog megszerzése, a praxisjog eladásából származó bevétel pedig a megszerzését követő ötödik évtől adómentessé vált. Ezen kívül az önkormányzatok 20 millió forintig mentesíthetik a területükön működő alapellátási szolgálatokat a helyi iparüzési adófizetési kötelezettség alól.

2011 óta él a Rezidens-támogatási Program: a szakképesítés megszerzése után legalább annyi ideig kell Magyarországon dolgozni közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatónál, amennyi ideig részére az ösztöndíj folyósításra került. Ezekon felül is jelentős EU-s forrás biztosított az alapellátás fejlesztésére. A Kormányzat óriási erőfeszítést tett arra, hogy az alapellátást megerősítse: a 2010-es és a jelenlegi évet összehasonlítva megállapítható, hogy 85 milliárd forinttal többet költ az egészségügy ezen részére.

2018-tól folytatódott az alapellátás központba helyezése. Házi orvosok javaslatára a Kormányzat elfogadta, hogy a házi orvosok saját kollegiális szakmai vezetői rendszert hozzanak létre. E tekintetben továbbra is fontos lenne a praxisközösségekről szóló jogszabály megalkotása, az alapellátás módszertani központjának megerősítése, illetve a minőségi munka szakszerű felügyelete.

„Három generációval az egészségért” címmel pályázatot hirdetett a Kormányzat, melynek célja, hogy 5,8 milliárd forinttal segítse az alapellátásban résztvevő szereplők együttműködését. A projektben, melynek célja a fizikai aktivitás és az egészséges táplálkozás népszerűsítése, valamint a dohányzás megelőzése, a szakellátás mellett részt vesznek az egészségfejlesztési irodák, a területi és települési önkormányzatok. Összességében 80 konzorcium kezdte meg a pályázat keretében a tevékenységét.

Ezután Helyettes államtitkár úr áttért a technikai hatékonyság tárgyalására. Elmondása szerint hatalmas viták vannak abból a kérdésből, hogy pontosan mennyiből is gazdálkodik az egészségügy. Az állapot ismét kettős képet mutat, hisz az egyik alapvető mutató az az egészségügyre fordított GDP-arányos kormányzati kiadás. Magyarországon ez sosem volt túlságosan magas, 2000-ben 4,7% volt, 2016-ban 4,9%-ra nőtt, ez a kormányzati ráfordítás növekedés pedig nagyjából 0,2%-os volt GDP-arányosan. Sajnos azon túl, hogy ez

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

önmagában alacsony érték, a növekedés mértéke is elmarad sok más országtól. Nagyjából hasonló kategóriában van a V4-kel Magyarország. Helyettes államtitkár úr felhívta a figyelmet arra, hogy a kérdés nagyon finom értékelési szempontot igényel, hiszen itt fél %-os GDP-eltérés 200 milliárd forintot jelent.

Kijelenthető, hogy a GDP-arányos kormányzati kiadás mérsékelt és stabilan tartott. Hazánkban az egészségügyre fordított teljes GDP-arányos kiadás 6,6%-ra csökkent, melynek okaként a magánkiadások GDP-növekedéstől eltérő mértéke nevezhető meg. Visszaestek a magánkiadások, míg a kormányzati kiadások stabilak maradtak. Az egészségügyi ráfordítások ennek ellenére jelentősen növekedtek. Nominálisan a Kormányzat általi egészségügyi összráfordítás 33%-kal nőtt 2010-2017 között, ebből a központi kormányzat 28%-kal, az egészségbiztosítások 34%-kal növelték a kiadásaikat. Egy robosztusan növekvő gazdasági teljesítmény mellett ugyanazon GDP-arányos ráfordítás mellett is nominálisan jelentősen tudta növelni a Kormányzat a kiadásokat.

Az egészségügyi közkiadások növekedési mértéke az OECD konstans ágon történő összehasonlítását használva 2010-2018 között 17%-kal nőtt reálértékben. Ha a GDP-arányos kiadás relatív alacsony szintjéhez viszonyítjuk az egészségnyereséget, akkor az egészségügyi rendszer technikai hatékonysága egyértelműen javulónak tűnik. Az államháztartási kiadásokat tekintve az mondható el, hogy Magyarország szintén a viszonylag mérsékelt kategóriába tartozik, mivel hazánk az államháztartás 10%-át költi egészségügyre.

Magyarországon viszonylag magas a magánkiadások aránya, mely nemzetközileg is igaz. A magánjellegű egészségügyi kiadások nem most lettek magasak, hanem a gyógyszer-finanszírozással összekapcsolhatóan a 90-es években ugrottak meg.

A munkáltatói járulékokat gyakorlatilag megszüntettük az egészségügyben, azaz kivezetésre került ennek mind a százalékos, mind pedig a fix eleme. A szociális egészségügyi hozzájárulási adónak van ugyan egészségügyi tartalma is, ám az minimálisnak tekinthető a korábbi évekhez képest. Ezzel párhuzamosan viszont a munkavállalói járulékok kerültek megemelésre: Látható, hogy ezt a radiális csökkenést a munkavállalói járulékok önmagukban nem tudnák ellensúlyozni, így gyakorlatilag egy teljes forráscserére került sor az egészségügy finanszírozásában. Ennek értelmében a magyar egészségügy dominánsan adófinanszírozottá vált, a járulékok szerepe elhanyagolhatóvá vált a finanszírozás nagyságát tekintve. A másik domináns elemet a magánkiadások jelentik.

Ezután Helyettes államtitkár úr az Európai Unió fejlesztéseivel folytatta. Az Unió és más kormányzati fejlesztésekkel együtt 91 kórház újult meg, 23 új rendelőintézet jött létre, 54 rendelőintézet újult meg, valamint jelentősen korszerűsödött a gyógyászati és orvostechnikai eszközök állománya és 34 új mentőállomás épült. A Kormány több száz milliárd forintot költött az egészségügyi infrastruktúra fejlesztésére és megújítására.

Az előadó kitért a kórházi adósság témájára is, mely elmondása szerint évről évre komoly fejtörést okoz minden döntéshozónak, ugyanis az újratermelődés okai elég összetettek. Az okok között sok mindent felsorolhatunk: a valós költségfelmérések alapján történő finanszírozás hiánya, a szakorvosi migráció következtében kialakult bérspirál, az amortizációs eszközpótlás nem épült be a finanszírozásba rendszerszerűen, végső soron pedig

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

különbözőségek vannak kórházak között is a működésükre jellemző szakmai profil és az intézményvezetési képesség hiányosságaiban. A kórházak között szóródást tapasztalunk a keletkezett adósság-állomány tekintetében.

Végezetül még néhány szót szolt a béremeléssel kapcsolatban. Az orvosok bére több menetben emelésre került, így 2010-2017 között 2,5-szeresére emelkedett 3 ütemben, míg a szakdolgozók bére 2010-2019 között kétszeresére emelkedett.

Előre az összefogás vezet - összegezte Helyettes államtitkár úr végaszavában. Egy olyan egészségpolitikát kell előremozdítani, ami egy kiszámítható, folyamatos rendszerben képes működtetni a reformokat és az irányítást egyaránt. Illúzió, hogy a reform szó egyszeri változtatást jelent, miközben folyamatos jelensége a modern világnak, hiszen a technológia változásának egy olyan rendkívüli tempóját kell kezelni, amely magában hordozza a reformok folyamatos kényszerét. Előfordul például, hogy a szakorvosok 60 milliós terápiákkal lépnek elő egyes betegségek kezelése tekintetében, ezek pedig olyan feszültségben tartják a rendszert a hatékonyság, a minőség, hozzáférés dimenzióiban, amelyeknél nincsen befejezett reform. A Kormányzat annyit tehet, hogy ennek a kiszámítható és átlátható keretéről gondoskodik, beleértve a finanszírozási rendszert és a struktúraátalakítást.

Az oldalak hozzászólásai:

Az **Egyházi oldal** megköszönte az átfogó szemléletmódot, az összefüggések kifejtését, valamint az utóbbi időben tett nagy erőfeszítéseket.

A **Művészeti oldal** is megköszönte az előadást. Az Oldal képviselője elmondta, hogy művészeti megközelítésben mindenképpen a tárca figyelmébe ajánlják az elmúlt 30-40 év akciókon, egyéni vagy intézményi kezdeményezési szinten alapuló művészetterápiás gyakorlatát, amely még mindig csak akciók szintjén van jelen ma Magyarországon. Az Oldal kiemelte az életminőség összetett fogalmát és az egészségesen eltöltött éveket, melynek a fejlesztése alapvető társadalmi érdek nem csak a társadalmi és egyéni kiadások csökkentésének közigazgatási megközelítése felől, hanem az ország versenyképessége és a társadalmi klíma miatt is. Az Oldal az előadásból hiányolta az egészségturizmus megemléztetését és az ebben rejlő lehetőségeket, mely Magyarország általános versenyképességét is emeli. Végül megköszönte a Kormányzat regionális és helyi szintű egészségügyi szolgáltatások biztosítása iránt tett törekvését.

A **Gazdasági oldal** megköszönte a sokirányú tájékoztatást. Kiemelte, mennyire tiszteletre méltó az az intenzív munka, amit a Kormányzat végez, hogy a magyar egészségügy sokkal jobb helyzetbe kerüljön. Az Oldalt legjobban a versenyképesség képviselője érdekelte, hiszen így naponta a munkából betegség miatt 100.000 munkavállaló hiányzik, akik kiesnek a munkából, nem termelnek, az általuk megtermelt érték hiányzik az ország teljesítményéből. Ha már szükség van ellátásra, az lenne a legjobb, ha a legrövidebb úton és a legrövidebb idő alatt kerülhetnének újra egészséges állapotba. Hozzá tették, hogy az állami ellátórendszeren kívül van egy ún. magánegészségügyi ellátás. Az emberek nagy része nem engedheti meg azt magának, hogy túl azon, hogy szociális hozzájárulási adót és társadalombiztosítási járulékot fizet, magánkézben lévő orvosi intézménynek a szolgáltatását vegye igénybe azért, mert

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

gyorsabban akarja tudni, mi a baja, és nem tud mit csinálni, mint megfizetni pluszban. Végül erőt kívánt a rendszer javításához.

A **Civil oldal** kiemelte, hogy a magyar egészségügy a magyar olaja a magyar gazdaságnak. Egy láttelepet hallhattunk az egészségügyről, amiben nagyon jó diagnózisokat kaptunk ábrákkal alátámasztva, és egy alakuló terápiás javaslatot, ami rávilágított olyan témákra, amelyek még előttünk vannak és nem megoldottak. Nagyon jó helyzetben vagyunk ahhoz, hogy lássuk azt az örökölt problémát, ami alapján a struktúrát és egy víziót kell felállítani. 5 kérdéskört érintettek: 1. orvosi paraszolvencia; 2. intézményi finanszírozás; 3. szabad orvosválasztás, szabad kórházválasztás; 4. progresszivitási szintek beszorítása; 5. működik egymással párhuzamosan két rendszer, egy nehézkes állami rendszer nagy várakozással és egy magán rendszer, ami gyorsabb, elérhetőbb, de nem mindenki számára adott a bekerülés. Az Oldal itt látja az egyházi és civil szereplők feladatát. Üdvözölte, a Kormányzat felismerését arra irányulóan, hogy problémák mellett lehetőségek is vannak az egészségügyben. Ehhez az ugráshoz nagyon megalapozott volt a 2010-től 2018-ig irányító egészségügyi kormányzat, hisz nagyon fontos lépések történtek: állami kézbe kerültek a kórházak, kiépült az ÁEEK és olyan programok indultak el, amik nagyon sokat hoztak már most is a magyar egészségügyi állapotok javítása érdekében (gyermekes egészséges étkezése, dohányzás visszaszorítása, különböző szűrőprogramok stb.).

A **Munkavállalói oldal** szerint ez a nyitány volt, ahol a fő motívumok feltűntek, de az ágazat alapját jelentő humán erőforrás tényleges helyzetéről érintőlegesen volt csak szó. Az Oldal indítványozta, hogy ez a téma ne egyszeri téma legyen. Szeretnének visszatérni rá, mivel ma reggel kapták meg az előadást, és Magyarország állampolgárainak egészsége megérdemli, hogy érdemben reagálhassanak rá, hogy értékes valódi javaslatokat fogalmazhassanak meg, hisz az NGTT a Kormány tanácsadó testülete. Így az Oldal is csak részleteket tud kiemelni. Azzal egyetértenek, hogy a progresszív betegellátást keményebben kellene vezényelni, de nem értenek egyet azzal, hogy az egyetemi klinikák kikerültek az EMMI fennhatósága alól, hiszen így szétszabdalásra kerül az ellátás és nincs egységes irányítási és vezetési lehetőség sem szakmailag, sem a finanszírozásban. Az Oldal kérte, hogy a tulajdonosi viszonyokat is ismertessék, mivel kíváncsiak arra, hogy a magán szolgáltatók és nem magán szolgáltatók finanszírozása az OEP – NEAK forrásokból hogyan történik. Az Oldal kérte a közös munka lehetőségének megteremtését.

Az ország érdeke azt követeli, hogy a munkavállalók egészségesek legyenek. ennek értelmében az Oldal álláspontja szerint az egészségügyi és a szociális ágazatban foglalkoztatottak egészségének kellene az első helyen állnia. Jelenleg legtöbbit azonban az orvosok és egészségügyi szakdolgozók nyugdíján spórol az Állam.

Ezt követően az Oldal a hármas fizetés tilalmát tárgyalta: egy aktív munkavállaló fizeti a járulékot, majd elmegy az orvoshoz és paraszolvenciát fizet, mindemellett pedig a magánellátáshoz fordul. Nem tudunk elérni olyan bérezést az orvosok számára, hogy a magánellátók ne tudják elcsábítani őket. Tavaly december óta tárgyalják az orvosi bérfejlesztés kérdését, ezért is üdvözli az Oldal a Kormány arra irányuló szándékát, hogy a paraszolvenciát kivezesse. Az Oldal felhívta a figyelmet a sürgető körülményekre és az idő szűkére, hiszen a magyar orvosok közül egyre többen távoznak a magánellátási szektorba.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Nincs idő tehát tovább várni, mert a magyar lakosság többségének nincsen elegendő jövedelme, hogy a magánszektorban keresse az egyéni ellátási igénye teljesítését.

Az Oldal nehezményezte, hogy az előadásból hiányzott az intelligens társadalombiztosítási kártya témája. Nem áll rendelkezésre az egy háziorvoshoz bejelentkezett lakosok egészségügyi státuszának a tökéletes felmérése, és nincs rajta egy intelligens kártyán. További alapkérdéseket vetett fel az egyetemi klinikák és a fekvő gyógyintézmények helyzetével kapcsolatos minisztériumi álláspontról, illetve felvetette, hogy az egészségipar fejlesztése előtt a magyar emberek egészségi állapotának a helyrehozása lenne prioritás. Álláspontjuk szerint nem beteg, hanem ember- és betegközpontú intézkedések szükségesek. Minden olyan kormányzati intézkedés, ami annak érdekében történik, hogy ne legyünk betegek, az az egészség megőrzését jelenti.

A továbbiakban a Munkavállalói oldal a humán erőforrással kapcsolatban hangoztatta azon felvetését, hogy többet kellene tárgyalni az ellátórendszerben tapasztalt kettős esélyegyenlőség hiányát, ami mindenkit megilletne, márpedig a gyakorlatban százszoros különbségeket tapasztalhatunk. Ezért az Oldal állást foglalt a projektszerű bevezetések ellen. Véleménye szerint mindenkinek joga van ugyanahhoz a tartalmú szolgáltatáshoz egyforma feltételekkel hozzájutni, ám ez jelenleg nem működik. Bár az előadó utalt előadásában az ellenőrzésre, de jelenleg az módfelett hiányos, hiszen nincs meg az a szakmapolitikailag alátámasztott ellenőrzési rendszer, amely lehetővé tenné, hogy az allokáció jogosultságát és megfelelő helyre történő csoportosítását vizsgáljuk. Az Oldal szerint nagyon komoly politikai érdekek fűződnek ahhoz, hogy ez a fajta zavaros finanszírozás működjön Magyarországon.

Az Oldal kéri Helyettes államtitkár urat, hogy továbbítsa a kormányzat felé, hogy „elkéstünk már a bérmegállapodás aláírásával az orvosok tekintetében, akárcsak az újabb bérfelzárkóztatásról való megállapodással is. Ennek hiányában nem tudjuk feketéből szürkébe átvinni az egészségügyi ellátó rendszert a paraszolvencia létezése miatt, és nem tudjuk elindítani azokat a tisztességes minőségellenőrzési eljárásokat sem, amelyekhez a közpénz felhasználása szempontjából mindannyiunknak szüksége van”. Fokozottan hangsúlyozta az átalakításokra vonatkozó jelenlegi megkésett állapotot. Elsősorban a magán- és a közszolgáltatásoknak a szétválasztását kell drasztikusan végrehajtani, és megengedhetetlen, hogy a kórházakban és a járóbeteg szakrendelőkben magánellátásokat folytassanak. Ha nem finanszírozzuk a humán erőforrást, elveszítjük az egészségügyi munkavállalókat és a magánellátást erősítjük, ami pedig a többség érdeke ellen van.

A **Tudomány oldal** három dolgot emelt ki: 1. Olyan előrelépésekre van szükség, mint a várakozások idejének a csökkentése. 2. Az életmód kérdése. A táplálkozással kapcsolatos kérdést súlyosnak tartja az Oldal. egy átfogó szemléletű vizsgálat szükségességét hangsúlyozta továbbá annak érdekében, hogy a köztáplálkozás egészségesebb irányba terelhető legyen. 3. Az állami és a magán egészségügyi szféra kapcsolatában szükséges a funkciók elhatárolása annál is inkább, mert még mindig túl lassú ütemű a magánszféra beintegrálása az egészségügyi rendszerbe, míg más országok sokkal előrébb járnak.

Az Oldal véleménye szerint az egészségügyi rendszer egyik fő problémája, hogy az egészségügyi források nem intézményesült formában kerülnek felhasználásra, nem az egészségpénztárakon, vagy a magán egészségbiztosításon keresztül kerülnek elköltésre. Itt

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

nagy strukturális átrendezési lehetőségek és feladatok merülnek fel. A magyar háztartásokból a közvetlenül a kiadásokra fordított összeg regionálisan és szélesebb nemzetközi értelemben is magasabb, mint az osztrák vagy a cseh háztartásokban. Szerencsés lenne tehát ezeknek a háztartási egészségügyi kiadásoknak az arányát csökkenteni. Az Oldal hangsúlyozta, hogy ha a költséghatékonyságot hosszú távra is megalapozottan lehetne biztosítani, az a fenntartható fejlődés irányába mutató lépés lenne.

Szigeti Szabolcs helyettes államtitkár úr viszontválaszában megköszönte az inspiráló felvetéseket, gondolatokat és abbéli egyetértését fejezte ki, hogy a várólisták csökkentése, a hozzáférés javítása, a magánkiadások, a szegények védelme sokkal nagyobb fókusz érdemelne. A WHO új fogalmakat vezetett be (mint például az elszegényítő kiadás és a katasztrofális egészségügyi kiadás), melyek hamarosan Magyarországon is használatba kerülnek. Magyarország e tekintetben nem áll jól, ennek kiváltó faktoraként pedig leginkább a gyógyszerkiadásokat okolhatjuk. Éppen ezért is sokkal nagyobb figyelmet kellene az egészségpolitikának erre fordítania. Egyetért a projektszerű működéssel, továbbá hozzátette, hogy figyelembe kell venni azt is, hogy itt sok minden kísérleti fázisban van és viszonylag szűkös forrásokból indul el. A bevezethetőség szempontjai minden esetre egyelőre prioritást élveznek. A kiterjesztésnél alapvető, hogy oda vigyük el ezeket a szolgáltatásokat, ahol a leginkább szükség van rájuk, a szükséglethez igazítsuk a kínálatot.

Kötelességünk lenne írott anyagok formájában kommunikálni a stratégiai elképzeléseinkről. Folyamatban van az anyagok elkészítése, de Államtitkár asszonynak megemlíti, hogy itt is felmerült erre az igény. Köszönte továbbá a Munkáltatói oldalnak, hogy a foglalkoztatottak egészségügyi állapotával ilyen komolyan foglalkozik. Magyarországnak óriási adóssága, hogy a foglalkozás-egészségügy ennyire háttérbe szorult az elmúlt húsz évben, és hogy nincs egy külön foglalkozási, megbetegedési, biztosítási rendszerünk, amely kockázatarányosan csoportosítja a munkahelyeket. Komoly hatással bírna, ha maguk a foglalkoztatási kockázatok is csökkennének, mert az emberek megbetegszene munkájuk során. Jóval nagyobb, fokozottabb figyelmet kell fordítani a fent említett tényezőre, ezért partnerséget ajánlott fel a Munkáltatói oldalnak.

Az intelligens kártya tekintetében elmondta, hogy legfontosabbnak tekinti az emberek egészségügyi státuszának folyamatos mérését a megfelelő információk rendelkezésre bocsáthatóságával. Véleménye szerint nem tartható az az állapot, hogy finanszírozási adatokból próbáljunk lakossági szükségleteket felmérni, mivel torzítottak a rendszer jelentési sajátosságai. Ezeknek az egészségügyi státuszjelentéseknek folyamatban van a kialakítása. A rendszer irányítása szempontjából egyrészt kulcskérdés az egységesség fokozása, másrészt a Civil oldalról elhangzott megállapítás, miszerint integráltabb irányítási rendszerre lenne szükség, teljes mértékben elfogadható. Ugyanakkor ezt az integritást nem ártana fokozni, és válaszolni kell az olyan kérdésekre, mint például, hogy egy ÁEEK hogyan viszonyul az összes többi, nem oda tartozó ellátási egységhez. Oly mértékben fragmentálttá vált ebben a kérdésben az irányítás, hogy egy komoly megoldásra kell törekedni az ITM-mel közösen.

A táplálkozással kapcsolatban Helyettes államtitkár úr annyit tett hozzá az elhangzottakhoz, hogy az egyik nagy magyar innováció a NATA bevezetése volt, mely akkora sikertörténet lett szerte a világban, hogy az Oxfordi Egyetemtől is komoly elismerést kapott Magyarország a táplálkozási szokások befolyásolásának érdekében tett törekvéseiért. Kulcskérdés ebben a

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

témában az iskolai egészségügyi ellátások rendezése is, hiszen nagyon elhanyagolt helyzetben van az iskolai egészségügy. Ha táplálkozási szokásokat szeretnénk eredményesen befolyásolni, akkor egy sokkal hatékonyabb iskola-egészségügyi, fiatalokat megszólító népegészségügyi szolgáltatási csomagot kellene összeállítani. Megköszönte az észrevételeket.

Az **Egyházi oldal** még köszönetét fejezte ki, hogy a szegények orvosi ellátására külön kitért Helyettes államtitkár úr.

A **Tudomány oldal** hozzátette, hogy rendkívül fontos lenne a jövedelemkülönbségek és az egészségügyi állapot összefüggésének, kapcsolatának hiánypótló feltárása.

6. Az oktatási munkacsoport tevékenységéről szóló beszámoló (2020. november 8.)

Dr. Kucsera Tamás Gergely, a Szakképzési és Oktatási Munkacsoport tagja köszöntötte a Tanács tagjait és a meghívott vendégeket. Emlékeztetett, hogy az NGTT 2017 februárjában döntött az Oktatási és szakképzési munkacsoportot létrehozásáról. Az év novemberében meg is alakult a munkacsoport. Az első periódusban közös üléseket tartottak a szakképzési ággal, melyről Neubauer Katalin 2018 áprilisában tartott beszámolója számolt be. Ekkor közoktatási, azt követően pedig felsőoktatási tematikát határoztak meg. A munkacsoport munkamódszere a közös munka, hipotézisek kidolgozása, a módszer és a jövőbeli munkával kapcsolatos megállapodások megfogalmazása volt.

A cél a közös gondolkodás volt. Magyarországon az elmúlt években a közoktatásügy köznevelésügyre változott, ami meghatározta az Oktatási munkacsoport szellemi működését. Elfogadták, hogy az oktatás definíciója általánosságban a felnőtt korban betöltendő szerepekhez szükséges ismeretek átadását jelenti. A kormányzati szándéknak megfelelően a köznevelés ügye szerint a viselkedési normák, a mögöttes értékek átadásának a központjába helyező személyiségfejlesztést, a szocializációhoz rokon fogalmat, a társadalmi integrációt biztosító viselkedési minták és tudásátadás együttes tudatos nevelést hozták középpontba. Elvi alapként elfogadták azt is, hogy a modern társadalomban evidencia, hogy az iskola szükséges és létjogosult társadalmi intézmény. Az iskola szerepe a hagyományos társadalmi berendezkedéshez képest egy expanziós jelenség. Megfogalmazható úgy is, hogy a család, a természetes lakóközösség, a baráti közösség, a lokális társadalom, a beleszületett nemzeti közösség általános társadalmi környezeti vonatkozásaival szemben erősödik az iskola, mint társadalmi intézmény.

Meghatározták, hogy az oktatás-kutatás, oktatás-politika, oktatás-szociológia, vagy a filozófia és antropológia alapjain álló nevelésemélet szerint a Munkacsoport a pozitív megközelítést kedvezményezi, miszerint van értelme tanulni és tanítani.

Egyik legfontosabb meglátása a Munkacsoportnak az oktatás társadalmi vonatkozásaira, az oktatási intézményrendszer egészére vonatkozóan az Magyarország demográfiai állapota. Az elmúlt évtizedben bekövetkezett demográfiai csökkenés csak tovább növelte ezt, hiszen a kibővült oktatási és kutatási kapacitást nem lehetett a korábbi kiválasztási mechanizmusok (felvételi eljárások és elvárások) mellett fenntartani. Az állami intézményrendszer fenntartását

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

a közelmúltig meghatározza az üzemnagyság, illetve az üzemnagyság társadalmi igényeinek változása.

A magyar oktatásüggyel kapcsolatosan megállapítottak néhány törvényszerűséget. A '90-es évek közepétől a magyar állami intézményfenntartás sajnos alapvetően a magasabb osztálylétszámot támogatta, pozitív diszkriminációt folytatott az állami normatíva szerinti nagyobb intézményekkel. Ez hosszú távon azért nem célravezető, mert a tehetséggondozás lehetőségét az alacsonyabb gyermeklétszámhoz rendelt oktatói, tanári létszám biztosítja.

Magyarország az egyik legjobb helyzetben lévő állam, hiszen a mai napig is az egy oktatóra jutó nappali tagozatos intézményben tanuló gyermekek száma 9,5. Ha a gyermekekhez hozzárendelt oktatói létszámot vizsgáljuk, indokolatlan a magyar köznevelésügy jelenlétének hiánya az európai szintű élmezőnyből. Vélhetően nem a személyi létszám az okozója, hanem más tartalmi, oktatásszervezési problémák rejlenek a probléma hátterében. Az előző 1-2 év KSH adatai alapján megállapítható, hogy az óvodások száma 1500-3000-rel nő, míg a köznevelésben a létszám ugyanannyival csökken. Ugyanakkor több ezerrel csökken a nappali tagozatra beiratkozott hallgatók száma is.

Főtitkár úr a továbbiakban a felsőoktatás helyzetéről értekezett. Kiemelte, a felsőoktatás a tömeges felsőoktatás irányába fáziskéséssel indult el a 90-es években. A késői felsőoktatási intézményfejlesztés, és hallgatói létszámhely fejlesztés elnyújtotta a magyar felsőoktatás kapacitás igényeket a társadalom felől nézve. 1996-ban a felsőoktatásba jelentkezők száma csökkent, míg a felvettek száma nőtt, és 2005-re pedig a felvettek száma is csökkent. Demográfiai szempontok figyelembevételével megállapítható, hogy a magyar felsőoktatási intézményrendszer nagysága túlzott. Érdeemes lenne kimutatást végezni arról, hogy valóban szükség van-e ekkora országban ilyen intézményhálózatra, és hogy igazolja-e valami a lokális szintű felsőoktatást. Főtitkár úr emlékeztetett, hogy mindeközben kormányzati fenntartóváltás zajlott, és az ITM-hez került a magyar felsőoktatás és magyar szakképzés intézményrendszere, és így friss, új szemlélet is esélyt kapott a fejlesztéseket illetően. A Munkacsoport úgy gondolkodik a felsőoktatási intézményrendszer egészéről, mint ahol egyaránt lényeges a humán műveltség jelenléte és képviselése, akár a természettudomány, kultúrtörténet, tudománytörténeti ismeretek stb., és az innovatív egyéni képességek, kommunikációs képességek egyidejű fejlesztése

A teljes magyar oktatási rendszer működését áthatják a tapasztalt tartalmi és intézményszervezési problémák. Ismét a KSH adataira alapozva az tapasztalható, hogy az óvodák helykihasználtsága 80-85% (ez természetesen nem jelenti azt, hogy adott területen ne lenne akár 100%-os. Az intézmények száma nem aránytalanul csökkent a gyermekek számához képest és azt is fontos kiemelni, hogy a magyar felsőoktatási intézményrendszer biztosan nem alulméretezett, amennyiben az elvi és infrastrukturális kapacitásait tekintjük – a tartalmi vonatkozásokat ellenben másfelől kell megvizsgálni.

Nem a NAT felől nézték, hanem onnan, hogy a pedagógusképzés és a képzési szerkezet valóban megfelel-e annak, amilyen társadalmi igények vannak? Ha a KSH köznevelési előzetes jelentéseit tekintjük, látható, hogy a speciális nevelést igénylő gyermekek száma nominálisan és arányaiban is jelentősen nő. Ez nem új dolog, erre a magyar felsőoktatásban megvalósuló pedagógusképzés és továbbképzés nem készült, nem reagált. Ezek csődhelyzetet

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

eredményeznek a terepen, hiszen az arra nem képesített oktató nem tudja a speciális nevelési igényekkel bíró gyermeket nevelni.

A társadalmi valóság része, hogy a rendszerváltás idején már önkormányzati intézmény rendszerről beszélhetünk a köznevelés ügyében, a közoktatásba járók 94%-a, az intézmények számosságának 92%-a tartozott az önkormányzatokhoz, és 5% egyházi fenntarthatósági arány volt. Ez ma már megváltozott, részben a közoktatás köznevelési intézményrendszerének átalakításával, részben az állami fenntartás megjelenésével, részben pedig az egyházi vagy magán közoktatás, felsőoktatás megerősödésével. Ezt értékelni nem lehet, mert túl közeli ehhez a fenntartóváltás.

Bátor tettek tartják, hogy a magyar köznevelési intézményrendszer elmúlt 2,5 évtizede után (1990-től 2014-ig) az állam magához vonta az intézményfenntartási szakmai pedagógiai irányítás felelősségét. Megállapították, hogy a különböző ökoszociális vonatkozásokkal bíró önkormányzatokban, valóban van alapja az oktatásemélet pesszimista szemléletének. Valóban egyfajta meglévő kulturális előny vagy hátrány újratermelődést lehetett látni, a magyar társadalom szétfejlődésének eszközrendszere volt akaratlanul a magyar köznevelés ügye. Ezért bíznak abban, hogy tartalmi és oktatásigazgatási szempontból is erősödik az a tett, ami a magyar köznevelés ügy korábbi önkormányzati részének államosítását jelenti. Hiszen megteremtődik egy nemzeti szintű közintézmény rendszer megújítása. Azt is látják, hogy a kontinentális szintű stratégiák pl. az EU 2020 stratégia saját lábában elbotló stratégiai és végrehajtási gyakorlatot mutat, épp ezért kiemelten hangsúlyosnak kell lenni a nemzeti humán erőforrás-fejlesztésnek.

Voltak olyan megállapításaik, amelyek finoman utalnak arra, hogy akár az oktatásügygel kapcsolatos társadalmi politikai, de akár szakmai tematizáció is a szokásos sztereotípiákba beszoruló beszédformákat tud magával hozni. Ilyen a kisiskolák ügye: nem az a kérdés, hogy az iskola mekkora településen működik, vagy nem működik, hanem hogy milyen állapotban van az iskola, és milyen állapotban adja vissza a gyermeket az közösségének. Egy kis iskola lehet kitűnő is, és egy kis iskola lehet degradatív is, egy nagy iskola lehet kitűnő is, és egy nagy iskola lehet falanszter is. Nem az üzemnagyság a kérdés, hanem, az, hogy ha az állam elhatározza, hogy egy variábilis iskolarendszert tart fenn akár intézménynagyság szempontjából, akár oktatásszervezés, oktatás technikai szempontból országos szinten, akkor variábilis megoldási lehetőségekkel kell biztosítani annak a sokszínűségében való lehetőségeit, működését. A magyar felsőoktatás problematikáját nem a tandíj kérdése határozta meg, pedig, ha valaki szöveganalízissel végigmenne az elmúlt 30 év eseménytörténetén akkor úgy tűnne.

Akár jó is lehet az oktatásirányítás átszervezése, az oktatásügy azon paradigmaticus fordítása, ami az egész napos iskola, vagy a mindennapos testnevelés ügyéről szól. A köznevelés általános feladatellátását átalakítva az egész napos iskola működési modelljére, például a nemzeti büszkeségünkre okot adó országos intézményhálózatra, amit a művészeti iskolák jelentenek, először nagyon komoly oktatástechnikai zavarokat, szervezési problémákat okozott, nemcsak a működtetőknek, oktatóknak, hanem a családoknak is, hiszen ez egy a korábbi idősávon túlnyúló – gyermekeknek szóló – oktatási program (amely már a korábbi gyakorlat szerint „foglalt” volt). Gyermekünk nem tudnak egyszerre jelen lenni délután testnevelés vagy zongoraórán. Ezek az ügyek lassan oktatásszervezési szempontból is

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

feloldódnak. Megfontolandó az, hogy vajon a gyermek tud-e még többet a hátára venni, vagy azon kell gondolkodni, hogy valóban az egész napos iskola az egész napos iskoláig tartson, és ne egész napos tanulássá váljon, miután a gyermek délután 3 órakor hazamegy, neki kelljen állni házi feladatot készíteni. Megfontolandó, hogy iskolamentesen többet tölthessenek el a családjukkal.

A tudásátadás mennyiség és időintervallumbeli vonatkozásaira tekintve nagyon jónak tartották a szocializációs és nevelési szempontból egyaránt a gyermekek esetében kötelező hároméves óvoda bevezetését, ami akár lehetne négyéves is, abban is elgondolkoztak, hogy a nyolc osztályos általános iskola is lehetne akár kilenc osztályos, és így a Munkacsoport 16 évre feltolta az oktatás programrendszerét. Ezzel a csökkenő gyerekszám mellett biztosítanánk a jelenlegi infrastruktúra mellett akár kisebb gyermekszám oszthatóságát is, valamint a hosszabb képzés alatt a napi szintű vagy tanévnyi szintű terhelés is osztható lenne. Mindemellett megfontolandónak tartaná a Munkacsoport a 18 év tankötelezettség ismételt bevezetését. Ezzel összességében megteremtődne annak a lehetősége, hogy a 3-16 évig terjedő időszakban a köznevelési intézményrendszerén belül az egyéni képességek, készségek fejleszthetősége valóban végigmenjen, hogy az egyéni tehetséghez kötődően a legjobb kimenet felé lehessen vinni a fiatalokat.

Fontosnak tartják, hogy a lokális, regionális identifikációs erejét az iskoláknak, az iskolák közötti együttműködésnek. Magyarországon, ha a városok felé történő elmozdulás miatt hosszútávon a társadalmi szövet fenntarthatósága megkérdőjeleződik, akkor abban kell gondolkodni, hogy a gyermek miért maradna a szülőhelyén? A pozitív élményei miatt, amely köti a falujához, és az ott élő emberekhez, és erre az iskolák közötti programok, együttműködés eszközei lehetnek, keretet adhatnak.

Legvégül kiemelték az irodalom oktatásán keresztül a nyelviséget, a verbalitást. Nagyon fontos, hogy a nyelviség, az anyanyelvi ágyazottság megmaradjon. Ezért felülvizsgálatát kéri a gyermekek vizsgáztatásának. Szöveges vagy nem szöveges vizsgáztatás, nem mindegy, hogy milyen gyakori és milyen formájú. A csoportos számonkérés és a szóbeli feleltetés visszaemelése, mint gyakorlat akár ritkább számonkérés mellett is mindenképpen fontos a gyermek személyiségének fejlődése szempontjából, és a későbbi munkaadói/munkavállalói szerepei szempontjából. Ennek értelmében a Munkacsoport nem javasolja a teszt jellegű, írásbeli vizsgáztatások gyakoriságát, helyette jóval inkább a szóbeliségre helyeznék a hangsúlyt. Az elhangzottakat a közös gondolkodást megalapozó szándékkal ismertette a Munkacsoport.

Az oldalakat hozzászólásai:

Az **Egyházi oldal** megköszönte a munkát és a lényegre törő összefoglalást. Hangsúlyozta, hogy itt köznevelésről van szó, márpedig az Egyház is mindig azt hangoztatta, hogy nem csak tanítani kell, de nevelni is. Az Oldal helyesli az NGTT álláspontját az oktatás szervezésének önkormányzati szint fölé való emeléséről a nemzeti értékek megjelenésének érdekében.

A **Gazdasági oldal** egy általános megjegyzéssel kezdte, hogy ez az anyag a bizonyítéka annak, hogy nemcsak akkor működik jól az NGTT, ha kizárólag meghívott vendégek tartanak előadást illetve előterjesztést, hanem akkor is kiválóan működőképes a testület, ha saját

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

produktummal áll elő. A Tanácsban hatalmas szellemi potenciál van. A köznevelés, az Oldal megközelítésében munkavállalókat ad a magyar társadalomnak. Az általános és középfokú képzés működése megkerülhetetlen. A Munkacsoport nagy oktatási intézményszámot megkérdőjelező felvetésére reagálva az Oldal állást foglalt: szerintük csakugyan nem biztos, hogy ennyi felsőfokú végzettségű emberre van szükség. Csupán a szülőknél dolgozó igény, hogy „többre vigye a gyermek, mint ők”. A tandíjas képzésben vannak olyan intézmények, ahol akármilyen magas tandíjat is kérnek, a szülő meg tudja fizetni, a gyermeket oda fogják beírni. A középfokú képzés területén a közelmúltban született olyan állami intézkedés, amelynek révén kétfajta működtetésű középfokú képzés működik: az állami és az egyházi, ugyanakkor a magán fenntartású oktatási intézmények jelentős része jogszabályi intézkedések és állami támogatás hiányában megszűnt. Ez egy intenzív szelekció.

Örülnek annak, hogy a szóbeli felelés és a szóbeli vizsgáztatás, a társak előtti „szereplés”, megnyilvánulás megtanítása visszaköszön az anyagból. Az Oldal kiemelten fontosnak tartja a 4-9-18 évet, vagyis a négy éves óvodai ciklust, az akár kilenc éves általános iskolai ciklust, 18 éves korig pedig a tankötelezettséget. A kis települések megmaradásának érdekében is fontos lenne, hogy ezeken a településeken is működjön óvoda és iskola. Fontos a szellemi tudás megszerzése. Ha kicsi is az iskola, lehet jó iskola!

A **Civil oldal** kifejezte elismerését az előadás iránt. Véleménye szerint a Szakképzési és Oktatási Munkacsoport megmutatta, hogy hogyan lehet a saját belső erőforrásunkat összefogni, és kontextusba helyezni. A Civil oldal a települések szerepét, főként a vidék és a kisvárosok szerepét vizsgálná még. Első hozzászólásában a helyi intézményekre vonatkozóan nyilatkozott. Fontosnak tartja az alaptörvénynek azt az alapvetését, hogy a helyi önkormányzást a helyi közösség jogaként fogalmazza meg, melynek egyik fontos pontja a közügyekben való részvétel. Az önkormányzati törvény követi ezt a logikát a saját közösség és humánszolgáltatásai kiépítésében, intézményalapításban, azok működtetésében, mellyel ellátják a helyi önkormányzásban és a térség működtetésében való szerepüket. A helyi identitásnak kulcstényezője az iskola és a művelődési ház. Ahhoz, hogy ezek működni tudjanak, ahhoz fölöttébb szükséges, hogy a társadalomba ágyazottan tudjanak működni a térségben egyes közösségi szolgálatok (például védőnők, népművelők). Egészen másképp alakul viszont az ő felkészítésük akkor, ha valahol a tudományos elvek jegyében készülnek fel, és egészen más abban az esetben, mikor inkább fejlesztési szemszögből, a fejlesztő társadalomba beilleszkedve érkeznek meg egy kicsi vidéki kampuszra és készülnek fel a helyi társadalomba beágyazódva a hivatásukra. Ennek pedig az Oldal szerint óriási szerepe van. A kompetencia fogalmát kulcstényezőnek tartja a versenyképesség és az oktatás szempontjából.

A **Munkavállalói oldal** kiemelte, hogy már a 21. században élünk. Amikor oktatásról beszélünk, akkor 40-50-60 évre előre kell gondolkodnunk. Tudomásul kell venni, hogy az aktív évek során több váltásra van szükség. Alapvetően fontos, hogy az iskola oktat és nevel, erre készítse fel a fiatalokat, úgy, hogy megadja az esélyt a fiataloknak, hogy szükség szerint váltani tudjanak. Aki megtanul tanulni, az mást is meg tud tanulni. Ezért tartják fontosnak, hogy a fiatalok 18 éves korukig tankötelesek legyenek. A lényeg, hogy minden területen, településen, ahol gyermekek vannak, hozzájuthassanak a megfelelő szintű oktatáshoz, és esélyük legyen a továbbképzésre. Ezt előre gondolkodva kell megszervezni. Nem magolni kell megtanítani a fiatalokat, hanem meg kell tanulniuk az anyagot használni, alkalmazni, ezt kell megtanítani. Építeni kell a gyermekek öntevékenységére, hogy megoldjanak csapatban

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

feladatokat, problémákat. Fontos az egymással történő kommunikáció, így megadjuk a fiataloknak, a jövő generációjának az esélyt, hogy előre tekintve tudjon építkezni.

Az oldal hiányosságokat is felvetett. Szerintük a magyar közoktatásnak a legsúlyosabb problémája az esélyegyenlőtlenség kérdése, amivel a tanulmány alig foglalkozik. Magyarországon az utolsó 15 évben 6%-kal emelkedett a lemorzsolódás aránya. A nemzetközi mérések alapján, ahol a tanultak alkalmazását mérik, Magyarországon 30%-a a tanulóknak a munkaerő piac számára alkalmatlan vagy alig használható ismeretekkel rendelkezik. Az erőforrásokat arra kellene használni, hogy ezt leszorítsuk. Ha meg tudnánk felezni ezt az értéket, akkor ma Magyarországon a munkaerőpiac számára nem kellene idegen munkaerőt behozni. 400.000 ilyen fiatal van, aki a piac számára alig rendelkezik tudással. Ez a legsúlyosabb. Azt a pénzeszközt, amit az idegen munkaerőre költünk, ezeknek a gyerekek a felzárkóztatására kellene fordítani.

A tanulmány hiányossága, hogy önmagában a közoktatás csak utat nyithat, de nem tudja kiemelni a leszakadó gyerekeket ebből a rendszerből. Ehhez egy egészségügyi, szociális és munkaerőpiaci támogatás szükségeltetik. Hangsúlyozták, hogy az egy gyerekre jutó pedagógus aránya nagyon becsapós. A magyar közoktatás nagyon sok szociális feladatot átvesz. Ez tehát részben a szociális szféra száma, nem a közoktatásé. Nincs elkülönítve a feladat a közoktatásban szociális részre és közoktatás részre.

A következő kritika, hogy nem látnak semmilyen jövőképet. Megkérdezték, hogy tudja-e valaki, hogy 2019-2023-as konvergencia programnak, amit a magyar kormánynak be kell nyújtania az EU részére, melyek lesznek az oktatási célkitűzései? Ugyanis az EU 2020-ban azt ígértük, hogy emeljük a diplomások számát, csökkentjük a lemorzsolódásban érintett gyermekek számát. Azok teljesültek-e? Valószínű, hogy a diplomások száma valamivel emelkedett.

Az oktatási célú beruházások a nemzetgazdasági összes beruházás arányában, a 2003-as 5,7%-ról 2,4%-ra csökkent. Új tantermek nem épültek, csak vis major esetekben újították fel a régi tantermeket. Egy homogén társadalomban lehetséges a kisiskolák megszüntetése, de mi nem egy homogén társadalom vagyunk. Elkezdtek a vidéki kisiskolákat összevonni, aztán szembesültek azzal, hogy teljesen ellentétes kultúrájú gyermekeket akartak összezární. Majdnem 30.0000 gyermek van, aki 100 fő alatti iskolában tanul, ennek egyharmada egyházi fenntartású iskola. Az egyház átvette és fenntartja a kisiskolákat, ami tisztelet érdemel. Majdnem 6000 pedagógusnak kell az utazását megoldani, 300 települést érint a kérdés.

Amikor az iskolák körzetesítései megtörténtek, azok a települések, ahol bezárták a felső tagozatot, megindultak a lejtőn, megindult a népességfogyás, teljesen elvesztette megtartó erejét a település. Ezeket a koncentrációs felvetéseket kettős mércével kell nézni, hogy mi lesz a társadalmi, politikai következménye, és mennyi lesz az a megtakarítás, amiket ezekből az összevonásokból meg lehet teremteni.

Közel sincs akkora megbecsülése a magyar pedagógus társadalomnak, mint amekkora a hozzáadott többletérték a közoktatásban. 10 éven belül a 151 ezer pedagógusnak 48%-a nyugdíjba megy, 3000 fő marad a pályán évente a pályakezdők közül, pótolni kell a kieső pedagógusokat. Napjainkban az a folyamat történik, hogy köznevelés rendszerét teljesen szétszabdadják. Addig, míg a tanulmányban az egységről beszélnek, a kormányzati szándék a

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

szétszabdálás. Belügyminisztériumhoz tartozik az óvoda, EMMI-hez tartozik az általános iskola, a szakképzés és a felsőoktatás az ITM-hez. Ez egy rendszer, amit nem lehet szétszakítani. Az államosítás lehet, hogy bátor lépés volt, de a jelen formában az elmúlt 6 év azt mutatta, hogy a különbségeket nem csökkentette. Végezetül hozzátették, hogy megszűnt az oktatás kutatása és fejlesztése, hatástanulmányok nélkül jönnek létre olyan jogszabályok, amelyek hosszabb távon befolyásolják az egész rendszer működését. A 21. századi digitális világ kihívás, nem lehet tudni, hogy a magyar gyermekekre milyen hatást gyakorol, de növelte a tudásbeli szakadékot a rózsadombi és a leghátrányosabb településen lévő gyermekek között.

A **Tudomány oldal** többek közt a felsőoktatási irányokra vonatkozóan fejtette ki véleményét. Az első megfontolási szempont a felsőoktatás tekintetében, hogy csakis a minőségi oktatáson és kutatáson keresztül vezet az út a gazdasági teljesítmény fokozásához. Másfelől a magasabb teljesítményt el kell ismerni és az állami támogatásoknál is érvényesíteni kell. Harmadrészt az egyetemek versenyképessé tételének szükségességét emelte ki. Az Oldal álláspontja szerint különösen célszerű lenne a fővárosból a vidék felé áthelyezni a fókuszpontokat a felzárkóztatás érdekében. Nem a hallgatók száma a fontos, hanem a munkaerőpiacon elhelyezkedni tudó hallgatóké a fő érték. Végül kiemelte, hogy a képzések finanszírozásában meg kellene teremteni egy stabil, kiszámítható, a munkaerőpiaci követelményeknek megfelelő finanszírozási rendszert és gyakorlatot. Számítottak a Munkacsoport megalakulásakor az új alaptanterv elkészülésére, következtetésképp a maga részéről az Oldal inkább szemléleti alapvetést és értékmeghatározást végez.

Dr. Kucsera Tamás Gergely főtitkár úr viszontválaszában megköszönte az észrevételeket. A tandíj kérdése azért álságos, mert meg lehet oldani állami eszközökkel (ösztöndíj), meg családi eszközökkel (adókedvezmény), ha az egész mögött egy tehetséggondozás, és ha egy jól működő köznevelési kultúraátadási intézményrendszer van, egészen addig, amíg el nem jut a gyermek, a fiatal a felsőoktatásig ki lehet egyenlíteni a társadalmi különbségeket.

Az állami finanszírozás ügyéhez annyit tett hozzá, hogy nem az egyházak finanszírozzák az egyházi intézményrendszert, mint ahogy a többi intézményrendszer mögött is nagyon ritkán van jelentősebb nem állami befektetés.

A szóbeliség visszaszorult kb. 20 éve, és már olyanok tanítanak, akiknek a képzése során is visszaszorult ez.

Az oktatás helye nagyon fontos, és ezt erősítette meg az elhangzott kiegészítés is, pontosan ezért kell fellépni (ha lehet működhessen a kisebb településeken is iskola). A sokszínűség leképzésére és az értékek erősítésére valóban jó egy kis intézmény is, és ha elfogadjuk, hogy a társadalom jelentős különbségekkel bír, akkor egy színes oktatási intézményrendszerrel kell a jót felerősíteni.

Munkacsoporti szinten nem azt látták problémának, hogy sok a felsőoktatási intézmény, hanem, hogy egymástól 80 kilométerre párhuzamos valóságokat tart fenn, amelyeket ugyanazokra az emberekre alapít, és nem feltétlenül van mögötte társadalmi igény. Egyetért, hogy valóban a magyar felsőoktatás álmobilitásokat állított be az esetek jelentős részében.

A munkacsoport szemléletben keresett kiutat. Az iskolarendszer átalakítása igazgatási, irányítási szempontból bátor tett, de nem hozza magával azt, hogy Magyarországon évtizedes távlatban leépült tanfelügyeleti, speciális pedagógusképzési rendszer egyik pillanatról a másikra visszaálljon, mert magától nem fog. Nemcsak az a lényeg, hogy hány gyerekhez jut

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

egy pedagógusra, hanem, hogy az a pedagógus milyen anyagból van gyúrva, a szülő hogyan viszonyul a gyermekéhez, vagy ahhoz a pedagógushoz.

Igazak azok a megállapítások, hogy a magyar köznevelés intézményrendszere, néhol a magyar felsőoktatás intézményrendszere is szociális elemeket és jellegeket hordoz, amikre a tanárok nincsenek felkészülve, vagy ellátják, és azok nem jelennek meg munkaterhelésüket kimutató statisztikában. Fontos, hogy ez a feladatellátás tudatosan irányítva és támogatva legyen, hogy szakmailag felkészítettek a pedagógusok és támogatottak legyenek infrastrukturálisan is.

7. Tájékoztató az MNB 330 pontos versenyképességi programjáról (2020. november 8.)

Szalai Ákos, a Magyar Nemzeti Bank Versenyképességi és strukturális elemzések főosztályának vezetője megköszönte a meghívást, megtiszteltetésnek vette. Elmondta, hogy a 2010 utáni sikeres költségvetési és gazdasági stabilizációnak köszönhetően a magyar gazdaság 2013-ban egyensúlyi felzárkózási pályára állt. Az elmúlt 6 és fél évben gazdasági növekedésünk 2 százalékponttal haladta meg az eurózóna átlagát. De a sikeres felzárkózáshoz a fejlett országokhoz képest 2 százalékpontos növekedési többlet tartós fenntartása szükséges, ami versenyképességi fordulatot igényel a Jegybank véleménye szerint! Ez egy nemes cél, nem kicsi a feladat. A közepes fejlettségű országok csapdájából való kitöréshez objektív és széleskörű helyzetelemzésre, a nemzetközi tapasztalatok levonására, a magyar adottságokat figyelembe vevő javaslatok megfogalmazására és azok megvalósulásának nyomon követésére van szükség.

Az elmúlt évek gazdasági bővülése ugyanis főként a mennyiségi tényezők növelésén alapult, amelyeknek határai végesek. Ezért, ha fel akarunk zárkózni, a versenyképesség minőségi tényezőire kell egyre nagyobb a fókuszot helyezni, például a K+F-re, innovációra, tőkeintenzitás növelésére és mindenekelőtt a humántőke fejlesztésére. Éppen ezért elengedhetetlen a növekedési modell tudás- és technológiaintenzív fázisba állítása, ami a versenyképesség minőségi tényezőinek további erősítését igényli.

Kiemelte, hogy a kritikus reformlépések megindítását minél korábban meg kell kezdeni annak érdekében, hogy látszódjának az eredmények. 2010-ben is körülbelül 3 év kellett, hogy beérjenek a reformok (például az adórendszer átalakításának) gyümölcsei. Az MNB az elmúlt években több kiadványban elemezte Magyarország versenyképességét, és javaslatokat is tett annak további javítására.

A Versenyképességi program 12 témakörben fogalmazott meg 330 javaslatot, amelyek végrehajtásával megvalósulna a sikeres felzárkózáshoz szükséges versenyképességi fordulat. A szükséges versenyképességi fordulat végrehajtásához a teljes rendszert vizsgálva kell hozzáfogni, mind a 12 területen szükséges a javasolt beavatkozások megvalósítása. A Versenyképességi program javaslatai mögött számszerű, konkrét célok húzódnak meg, melyek a 2018-as Növekedési jelentésben lettek megfogalmazva. A legfontosabb cél a 2 százalékpontos növekedési többlet tartós biztosítása, még egy esetleges dekonjunktúra esetén is. Sikerült a makró pénzügyi sérülésünket jelentősen csökkenteni. Egyéb főbb célok a 7%-os termelékenységi növekedés a KKV szektorban, az 5%-os nettó reálbér emelkedés, a 110 ezer újszülött évente, és a 64 év egészségben várható élettartam.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

A 12 területet 4 kulcs területbe aggregálták: 1. Kkv stratégia, 2. humán tőke, 3. állami hatékonyság, 4. új pénzügyi modell, finanszírozás.

1. Kkv stratégia: A hazai vállalati szektort jelentős heterogenitás jellemzi a termelékenységben, a tőkeintenzitásban és a bérekben egyaránt. Jelenleg a kkv szektorban kimutatható növekedési tartalék mozgósítása jelenti a legnagyobb potenciált. Nagy dualitás van a gazdaságban. A kkv-szektor szerkezete rendkívül elaprózódott, ami jelentős hatékonyságvesztést eredményez. Ha a hazai kis- és közepes vállalatok aránya – a némethez hasonlóan – kétszer ekkora lenne, akkor az önmagában 20 százalékkal növelné a szektor termelékenységét. A magyar kkv-k európai összehasonlításban keveset innoválnak – itthon csak minden hetedik kkv innovál. Nélkülözhetetlen a vállalkozói szemléletformálás. A vállalati továbbképzésben résztvevők aránya alacsony országosan (19%), különösen a kkv-k esetében (13%). Ezzel szemben az uniós átlag 40%.
2. Humán tőke: Magyarország legfőbb kincse a rendelkezésre álló szakképzett humán erőforrás, amely megmaradásunk és sikeres felzárkózásunk záloga. Azonban a biztosításának komoly mennyiségi és minőségi feltételei vannak. Itt az egyik legnagyobb probléma a demográfia. Az évtizedek óta kedvezőtlen demográfiai tendenciák (népesség csökkenés és öregedés) miatt a munkaképes korú lakosság jelentős csökkenése várható. A teljes foglalkoztatás fenntartásához ki kell aknázni a meglévő munkapiaci tartalékokat. 2030-ig a munkaképes korú lakosság száma közel 500 ezer fővel csökkenhet, míg 2060-ig mintegy 1,5 millió fővel lehet alacsonyabb. A munkaerő mennyiségét tekintve, jelentős tartalékok rejlenek a közfoglalkoztatottak és a munkanélküliek között, az alacsony aktivitási rátával rendelkező csoportokban, (nyugdíjhatár körüli korcsoportok, fiatalok, alacsonyan képzettek, szülőképes korú nők) valamint a külföldön élő magyarok között. Van még tér bőven. A bérek emelkedésének kiemelt szerepe van a munkaerő megtartása és vonzása szempontjából. Az elmúlt időszak dinamikus emelkedése ellenére az átlagbérek továbbra is érdemben elmaradnak az EU-s átlagtól. Előretekintve az egyik legfontosabb makrogazdasági cél a bérszínvonal jelentős emelkedése. Fontos, hogy a bérek emelkedése a termelékenység bővülésével párhuzamosan történjen. A lakosság egészségi állapota versenyképességi hátrányt jelent. Egészségügyi okokból Magyarországon naponta mintegy 100 ezren hiányoznak a munkahelyükről. A lakosság nem megfelelő egészségi állapota komoly hatékonysági, termelékenységi és növekedési tartalékokat tartalmaz. Az egészségügyi prevenció rendszer és az alapellátás megerősítése kiemelten fontos, ami csökkentheti a kórházi ellátásra nehezedő nyomást. Olcsóbb a prevenció, a megelőzés, mint a kezelés. A felsőfokú végzettség, és ezen belül a természettudományos végzettségűek arányának növelése támogatná a felzárkózást. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya jelentősen emelkedett az ezredforduló óta hazánkban, azonban még mindig elmarad a nyugat-európai szinttől, ugyanakkor a szakképzés is nagyon fontos. A beiskolázási bázist szélesítheti pl. a kollégiumi helyek, vagy az ösztöndíj rendszer célzott bővítése. Ehhez eredményes eszköz lehet a pályaorientáció erősítése még középiskolában, a kollégiumok bővítése, az ösztöndíjrendszer célzott bővítése. A humán tőke mennyiségének és minőségének javítását célzó javaslatok közül párat emelt ki az előadó, ilyen a családbarát munkahelyi környezet kialakítása; a nagycsaládos anyák

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

teljes adómentességének bővítése; a munkát terhelő adók csökkentésének folytatása, egyszámjegyű szja; bérfelvezetés az állami hiányszakmákban; a felsőoktatás beiskolázási bázisának szélesítése: meg kell teremteni a valós lehetőségét annak, hogy a szakképzésből is be lehessen kerülni a felsőoktatásba, illetve, hogy a gimnáziumokba végzetek minél nagyobb aránya tanuljon tovább az érettségit követően; A felsőoktatás és vállalatok közötti kapcsolat erősítése; MAT kibővítése; a közmunkáért fizetett bér és a minimálbér különbségének növelése; az állam fizesse a munkába álló közfoglalkoztatott bérét: A közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedését segítheti, ha az állam egy időre átvállalja a korábbi közfoglalkoztatott bérének fizetését azzal a feltétellel, hogy a munkaadó vállalja, hogy legalább ugyanannyi ideig még foglalkoztatja; rendszeres állapotfelmérések és szűrővizsgálatok támogatása; a népegészségügyi termékadó bővítése.

3. Az állami hatékonyság: Az állam nagymértékben befolyásolja az ország versenyképességét és annak felzárkózását, hisz a fejlett piacgazdaságokban az állam a legnagyobb foglalkoztató, szabályozó és szolgáltató. A bürokrácia csökkentése erőforrásokat szabadít fel a versenyszféra számára. Nemzetközi összehasonlításban hazánkban magas a közigazgatásban dolgozók aránya (ebben nincsenek benne az orvosok és a pedagógusok), ami hasznos forrásokat von el a magánszektortól. Növekedési és hatékonysági tartalékok az állam területén is bőven azonosíthatók. Fontos még kiemelni, hogy az állami közigazgatás elektronikus fejlesztése több időt hagy a valós gazdasági tevékenységre. Nagyon le vagyunk maradva az Európai Unióhoz képest. Az adminisztratív terhek csökkentése támogathatja a szektor versenyképességét és a vállalkozási hajlandóságot. Az e-tao és az e-áfa bevallások NAV általi kifejlesztése – hasonlóan az e-szja-hoz – sokat segítene e téren. A magyar közigazgatás digitalizáltsági szintje alacsony, és magasak a vállalkozások adminisztrációs terhei. Az e-közigazgatás széles körű kiépítése magasabb GDP növekedéssel jár együtt, mert a magánszektor hasznos kapacitásainak egy részét nem köti le a bürokrácia.
4. Finanszírozás: A finanszírozási rendszer a pénzügyi tőke hatékony és egészséges szerkezetű allokációjával jelentősen hozzájárulhat a sikeres felzárkózáshoz. Alacsony a GDP-arányos hitelállomány Magyarországon nemzetközi összehasonlításban. A versenyszektor szereplői még mindig nem jutnak kellő mennyiségű és minőségű forráshoz. Ennek egyik oka, hogy a hitelezés felára (különösen a lakossági szegmensben) uniós összevetésben magas, amely a nagymértékben betudható az uniós összevetésben kimagasló magyar működési költségeknek. Az elmúlt években tapasztalt hitelezési fordulat ellenére a vállalati és a háztartási hitelállomány GDP-arányos szintje érdemben elmarad a hosszú távú trendjétől és a régióban jellemzőtől. A magyar bankrendszer a legkevésbé költséghatékony az unióban, a legmagasabb költséggel működik, ami a szektor digitalizációjával javítható lenne. A költséghatékonyság javítása hozzájárulna a hitelfelárok csökkenéséhez, ami jobban támogatná a növekedést. Ez ösztönözné gazdaságot és egy hatékonyabb pénzügyi allokáció következhetne be.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Végezetül elmondta, hogy minden évben közzéteszik majd, hogy hogyan halad a versenyprogram 330 pontjának a megvalósulása. Jelenleg 22%. Megköszönte a figyelmet. Az oldalelnökök megköszönték az átfogó előadást.

8. Konzultáció a minimálberről és garantált bérminimumról (2020. december 6.)

Marczinkó Zoltán István a Pénzügyminisztérium, Versenyképességi és Területi Tervezésért Felelős helyettes államtitkár úr köszöntötte a Tanács tagjait és áttekintéssel kezdte előadását. Legutóbb 2018. december 30-án, azt megelőzően 2016. november 24-én született egyezség. 2016-ban egy 2 évre szóló megállapodás született. 2018 végén nehézkesen haladtak a tárgyalások, a Kormány moderáló szerepet vállalt csak, illetve jogszabályi felhatalmazás alapján, ha nem lett volna megállapodás, a Kormány feladata lett volna, hogy kihirdessen egy bérminimumot és egy garantált minimálbért. Az utolsó pillanatban, december 30-án sikerült megállapodni 2019-2020 vonatkozásában, miszerint 8%-8%-os emelés ajánlott.

Eltérően a 2016-ostól, ez a két évre szóló ajánlás nem jelent meg rendeletben, csak a 2019. évre vonatkozóan, ezért van feladata a Kormánynak, hogy a felek megállapodását követően, mindenképpen idén kötelező még egy rendeletet közzétenni. A 2018. évi megállapodást a Magyar Szakszervezeti Szövetség nem írta alá, holott elsődlegesen ők szorgalmazták a tárgyalást. Azzal együtt, hogy a minimálbér és a bérminimum nőtt, a Kormány 6 évre vállalta, hogy a következő években is ütemezetten csökkenti a szociális hozzájárulási adót (legutóbb 2%-2%-kal csökkent). Az aláírt megállapodás szerint 2018-ban azt rögzítették, hogy amennyiben a 2019-es infláció 2,7%, a GDP-növekedés 3,9%, illetve a termelékenység növekedése 2,9% körül alakul, akkor 2019. július 1-jétől 2%, majd 2020. július 1-jétől további 2% szociális hozzájárulási adócsökkenés valósul meg. Azt is rögzítette a megállapodás, hogy abban az esetben, ha a három mutató bármelyike legalább 1%-kal, vagy a három mutató összesen legalább 2%-kal eltér az előrejelzéstől, a 2020-ra vonatkozó bérmértékek újratárgyalhatóak vagy újratárgyalandóak.

Az előzetes számok azt mutatják, hogy az infláció január-október viszonylatában 3,3% körül alakul, a GDP-növekedés is valószínűleg 4,5-5% körül várható ebben az esztendőben. A termelékenység növekedéséről azonban még nem rendelkeznek információval. Ha az inflációnál látunk egy 0,6 %-os eltérést, a GDP-növekedésnél pedig egy 0,6-0,8%-os eltérést, akkor a kettő együtt már kiadja azt a bizonyos 1%-ot, tehát mód és lehetőség van arra, hogy ezt a bérmegállapodást újratárgyalja a *(Munkáltatói és a Munkavállalói)* két oldal.

Helyettes államtitkár úr ezután a minimálbér 2010-től való, 150%-ot meghaladó alakulását mutatta be. A minimálbér 73.500 forintról 149.000 forintra nőtt, a garantált bérminimum pedig 89.500 forintról 195.000 forintra.

A versenyszférában a bruttó keresetek növekedéseinél azt látható, hogy 157%-os volt ez idő alatt a bérnövekedés. Jelenleg az átlagos bér csaknem 360.000 forint. Az átlagos bér növekedése egy év alatt a gazdaság egészét tekintve 10,7%-os volt, a versenyszféra

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

bérenövekedési üteme pedig ezt meghaladva 11,4% volt. Ez azt jelenti, hogy ha 3,3%-os inflációval számolunk, akkor egy kb. 8%-os reálbér-növekedés valósult meg a versenyszférában. Ez nyilván jó hír a Munkavállalói oldalnak, és minden bizonnyal erős kihívásokat jelent a Munkaadók felé.

Az előadó ezt követően a beruházások alakulását tekintette át. 2019-ben az első két negyedévben 4100 milliárdos beruházás valósult meg, ez közel 20%-kal volt magasabb, mint a 2018-as adat, mely a teljes nemzetgazdaságot jelenti. A közszférában a versenyszférával szinte megegyezően 161%-os volt a növekedés 2013 óta. Az eltérés a gazdaságnövekedésre vonatkozóan túl fogja lépni az 1%-ot, így szerencsés lenne megállapodni. Amennyiben nincs megegyezés a felek között, a közeljövőben szükségessé válik egy VKF-ülés összehívása. Abban az esetben, ha nincs megegyezés, a Kormány feladata eldönteni a bérenövekedés mértékét, melyet valószínűleg 8%-ban állapítana meg és rögzítené kormányrendeletben.

Az oldalak hozzászólásai:

Az **Egyházi oldal** megköszönte a tájékoztatót és örömeiket fejezték ki, hogy a magyar gazdaság növekszik. Az Oldal bízik benne, hogy a Munkaadói és a Munkavállalói oldal kedvezően tud majd megegyezni. Hozzátette, hogy a V4 országaihoz képest ugyanakkor (ha nem is jelentős mértékben, de) még mindig lemaradásban vagyunk. Az Oldal a szociális ágazatban dolgozókkal van leginkább kapcsolatban, talán ők kapják a legkisebb munkabért. Főként a gyermekvédelem vagy az idősellátás és -gondozás területéről számos intézményvezető számol be, hogy nagy a munkaerőhiány a nagyon alacsony bér miatt. Az Egyházi oldal támogatná a 8%-on túli emelkedést is ezen a területen.

A **Művészeti oldal** örömmel fogadta az emelkedést. Kifejtette, hogy a művészeti terület társadalomra történő hatását tekintve anyagi szempontból nehezen értékelhető. A kiszolgált terület az alacsony bérek miatt itt is nagyon nehéz helyzetben van (pl. színházak). Az MMA több alkalommal felhívta már a figyelmet arra, hogy e tekintetben szintén minél hamarabbi intézkedésre lenne szükség. A megállapodást támogatja az Oldal, amennyiben hazánk gazdasági állapota javul és bízik abban, hogy a 8% hamarosan több lesz.

A **Munkaadói oldal** megköszönte az előterjesztést. Visszautalt az egy évvel ezelőtti állapotra, amikor ugyanennek a Tanácsnak a keretei között tárgyalást folytattak a minimálbér és a garantált bérminimum 2019-es helyzetéről, amikor a jelenlévők közül azok, akik a VKF-ben is helyet foglalnak, sikertelen megállapodásról, mi több, a megállapodás hiányáról számoltak be. A kialakult helyzetre való tekintettel a Kormány döntésére vártak, azonban a Kormány nem kívánt a szociális partnerek nélkül kötelező béreket kihirdetni, elzárkózott a saját hatáskörű döntéstől. A Pénzügyminisztérium ekkor újabb rendkívüli VKF-egyeztetést kezdeményezett. Először ez egymás közti telefonos és e-mailes egyeztetéssel zajlott informális keretek között, míg december 30-án, vasárnap délelőttre alakult ki egy közös álláspont, mely alapul vette az előzetes, 8%-ról hozott „majdnem” megállapodást. 3 szakszervezeti konföderációból két tag aláírásával végül megszülethetett a megállapodás – a Munkáltatói oldal javaslatára rögtön két évre.

Ennek a megállapodásnak a 7. és 8. pontjába befoglaltak bizonyos gazdasági mutatókra vonatkozó információkat, amikről Helyettes államtitkár úr számolt be előadásában. A

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

termelékenység növekedésére vonatkozóan azonban még nem rendelkeztek pontos adattal, ráadásul ebben az esetben minimum 2%-os eltérés szükséges az összes mutató tekintetében, hiszen akkor kerülhet egyáltalán sor a 2020-as évre vonatkozó megállapodásokra. A Munkaadói oldal nem zárkózott el a tárgyalások elől. Helyteleníti továbbá a tartózkodó, moderátori kormányzati magatartást a kialakult helyzetben, hiszen bértárgyalásokon a Kormány aláírja is a megállapodásnak. A 2016-ban aláírt, hatéves bérmegállapítás, annak is a 6. pontjában rögzített évenkénti 2%-os szociális hozzájárulási adócsökkentésre vonatkozó szöveg erősen kifogásolható, megfogalmazása kétes, értelmezése nem egyoldalú. Az Oldal hangsúlyozta, hogy csaknem két éve folyamatosan jelzi a Pénzügyminisztérium felé, hogy fontos lenne a hatéves bérmegállapodás szövegét módosítani úgy, hogy a 2,5%-os csökkentés január 1-jétől történhessen meg és ne csak július elejétől. Ehhez módfelett szükséges a szöveg egyértelműsítése, módosítása, a feltételek könnyítése és áttekinthetősége.

A legutóbbi VKF-ülésem feltett erre vonatkozó kérdésekre sem kapott választ az Oldal. A hatéves bérmegállapodás akkori létrejötte is pengeélen táncolt, ám sikeres létrejöttének pozitív hatásai máig megkérdőjelezhetetlenek, hiszen egyértelműen érezhetőek a gazdaság növekedésén. Számadatokkal bizonyítható, hogy a járulékcsoökkentések ellenére elképesztő bevételnövekedést ér el a költségvetés éppen ennek a szociális hozzájárulási adónak a bevételeiből. Az Oldal nyomatékosan kéri a Kormányt, hogy ezek fényében mutasson hajlandóságot a hatéves bérmegállapodás 6. pontjának értelmezéséről való érdemi tárgyalására és a többi Oldal egyetértése esetén kéri az Oldalak támogatását a Kormánnyal való érdemi tárgyalás kezdeményezésében.

Szerencsére a magyar gazdaság fejlődése lehetővé tette, hogy a korábbi évekhez képest mára a minimálbér és a garantált bérminimum a Magyarországon foglalkoztatott 4,5 millió emberből mindössze kb. 1 milliót érint. Ebből kb. 250 ezer embert a minimálbér javarészt feltételezhetően azért, mert ők „szürke” foglalkoztatásban dolgoznak. Látható a bérek növekedésére vonatkozó, imént hallott adatokból, hogy a piac jól reagál a gazdasági szituációkra. Mindazokon a helyeken, ahol teljesítmény van a bér mögött, főként ott, ahol jelentős a munkaerőhiány, a piac magasabb bérek fizetésével reagál. Az adatokból látszik, hogy a dolgozók kb. 1/4-e foglalkoztatott a kötelező bérek mértékén, és a kötelező bérek emelésének kérdése kapcsán egyre inkább elveszíti ez a két bérelem a jelentőségét. Tehát ahol mód van rá és tudnak, ott úgyis többet adnak, viszont van a magyar nemzetgazdaságnak néhány olyan ágazata, ahol a mostanra megemelt bérek kifizetése nagyon komoly gazdasági erőfeszítéseket okoz a vállalkozások számára. Ez főként a 2000 alatti lélekszámú településekre vonatkozik, ezeken a területeken a béremelés a vállalkozások tönkremenetelét okozná. Felhívta a jelenlévők figyelmét, hogy a még működő vállalkozások egy erőltetett további béremelés hatására tönkremehetnek. Szerintük a nemzetgazdasági ágazatok közül az érintett 1 millió ember leginkább az élelmiszeriparban, a mezőgazdaságban, az építőiparban, a kereskedelemben és a vendéglátásban tevékenykedik. Ezekben az ágazatokban, főként a két utolsóban egy további emelés komoly következményekkel járna. Ha mégsem születne eredményes megállapodás a VKF keretein belül, akkor sem áll fenn olyan nagy veszélyhelyzet, mint legutóbb, mivel a megállapodást két évre kötötték.

Ezután a VOSZ főtíkára egészítette ki az elhangzottakat. Összegzésképp kifejtette, hogy mind a Munkaadói, mind a Munkavállalói oldal abban érdekelt, hogy a bérek növekedjenek. A bérszínvonal azonban nem döntés kérdése, hanem alapvetően a piaci szempontoknak kell

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

érvényesülniük, valamint figyelembe kell venni az érintetteket is. A minimális bértételek 800.000 – 900.000 embert biztosan közvetlenül érintenek, de érdemes figyelemmel kísérni a bértorlódás hatásait, ami további milliókat érint majd. A minimálbér továbbá sok más szociális juttatással kapcsolatban is viszonyítási pont, ezért felelős döntéshozatal indokolt.

A jövő évre megállapítottak szerinti 8%-os béremeléssel kalkulálva, a tulajdonosi kör szerint a többségi magyar magántulajdonú cégeknek 90%-a érintett, tehát az összes érintett munkavállaló 90%-a magyar magántulajdonú cégeknél foglalkoztatott. A létszám-kategória szerinti kalkuláció kimutatta, hogy a kis- és középvállalkozói szektorban dolgozók 3/4-ét érinti a változás és csak további 1/4-ét érinti a nagy- és multinacionális vállalatoknál. A magyar termelékenység az elmúlt nyolc évben 12-13%-kal növekedett, főként a kkv-k (*kis- és középvállalkozók*) esetében. A mikrovállalati termelékenység a fele a nagyvállalati termelékenységnek. Tulajdonos szerint vizsgálva a külföldi tulajdonú vállalatok termelékenysége jelen helyzetben duplája a magyarokénak.

Összefoglalójában a felszólaló hangsúlyozta, hogy a minimális bértételek, a bértorlódás és a bérszínvonal rohamos növekedése elsősorban tipikusan a magyar magántulajdonú kis- és középvállalkozókat érinti.

A **Civil oldal** álláspontjában azt tolmácsolta, hogy az oldal jóval kevesebb rálátással bír a kétoldali bérmegállapodásokat illetően, valamint a részletes érdekek ismeretének viszonylatában. Hangsúlyozták ugyanakkor, hogy a minimálbér és a garantált bérminimum kérdése valóban egyfajta viszonyítási pont az össz- és általános bérhelyzet vonatkozásában is. Az Oldal ennek a 4% körüli gazdasági növekedés évenkénti fenntartásában a legérdekeltebb. Nem a maximumok és a minimumok számítanak, hanem az optimumok a legfontosabbak. Magyarország a kitűzött inflációs céloknak nagyon a közelében teljesít, azonban egy túlzott inflációs hatás már túlviheti a számokat a kitűzött értékeken. Úgy kell a minimálbér optimumát meghatározni, hogy az az ágazati túlkapasoknak se lehessen melegágya, és kamarai oldalról se érkezzenek ágazati túlkövetelések. Az Oldal fontosnak tartja, hogy a magyar tulajdonú kis- és középvállalkozásokat egy túlzott térteher ne nyomhassa össze valamint, hogy a külföldi befektetőknek továbbra is vonzó befektetési célpont maradjon. Fontos továbbá, hogy egy ilyen általános béremelkedés az általános állami szféra terheit is olyan összegekben maximálja csupán, hogy az fenntartható maradjon.

A **Munkavállalói oldal** álláspontja némileg eltér a Helyettes államtitkár úr által elmondottaktól. Egy egészséges ütemű minimálbér-növekedés arra ösztönzi a többségi magyar tulajdonú kis- és középvállalkozásokat, hogy hatékonyságot növeljen, hiszen ki kell gazdálkodnia azt az adott garantált bérszintet, amit ki kell fizetniük. Jellemzően egy egészséges ütemű bérfelzárkózás fehériti a gazdaságot is. Az Oldal nem csak a bruttó béremelésben érintett, hanem a nettó bérpozíciók is legalább ugyanolyan fontosak. Ennél fogva a Munkavállalói oldal egyetért a Munkáltatói oldal azon felvetésével, miszerint nem szerencsés a bértárgyalásoknál az, ha a kormányzati oldal passzívan rábizza a felekre a megállapodás lehetőségét. A bértárgyalások eredményeképpen ugyan volt egy jelentős szociális hozzájárulási adómérséklés, ugyanez a bérterhek csökkentése esetében a Munkavállalói oldal szempontjából nem valósult meg. Az Oldal szerint érdemes tehát napirenden tartani a következő években, hogy hogyan lehet a munkabérekre rakódó

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

munkavállalói terheket mérsékelni. Kezdeményezi továbbá egy több évre szóló megállapodását a feleknek.

Az Oldal megköszönte az Egyházi és a Művészeti oldal véleményét, hiszen hasonlóan gondolkodik a Munkavállalói oldal is a bérekről. A legkisebb bérek befolyásolják valamennyi egyéb bért. Azokon a helyeken, ahol a Munkavállalói oldal jelen van szakszervezeti értelemben (ami elsődlegesen a nagyobb vállalkozásokat jelenti), ott a szereplők, a munkáltatók „kivárnak”, kivárási álláspontot képviselnek minden bértárgyalási kezdeményezés ellenére. Kivárlják a két éves bérmegállapodás értékelését, elemzését. Az oldalelnök hangsúlyozta, hogy az Oldal a 8% emelésében érdekelt. Álláspontjuk szerint a legkisebb bérek növekedésének el kellene érnie az átlagos bériáramlás növekedési ütemét a leszakadás elkerülésének érdekében.

A Munkavállalói Oldal kifejtette, hogy a Munkaadói oldal 2+4 éves, 2016-ban megkötött bér- és szociális hozzájárulási adócsökkentési megállapodásnak a vetítési időszak módosítására és a szociális hozzájárulási adó csökkentésének január 1-jére történő módosítására tett javaslatát a Munkavállalói oldal is támogatta. A megállapodás lehetséges módosításáról történő tárgyalás érdekében már júniusban közösen felkeresték a kormányzatot. Ilyen módon a Munkavállalói oldal is csatlakozhat a Munkaadói oldal imént megfogalmazott kéréséhez a Tanács felé. Az Oldal fontosnak tartja néhány számadat közlését: mindamelllett, hogy dicséretes módon a munkaadói terhek csökkentek az elmúlt években, fontos előrevetíteni, hogy a munkavállalók által fizetett adók és járulékok csökkentésére is komoly szükség lehet annál is inkább, hogy ez terhet venne le a munkaadók válláról is.

Felhívták a Kormányzat képviselőjének is a figyelmét arra, hogy annak ellenére, hogy mind a Munkaadói, mind a Munkavállalói oldal ezt a jelzést már megtette a VKF és az NGTT keretében egyaránt, mégis bekerült a Parlament elé egy olyan jogszabály-módosítási javaslat, amely az egyéni járulékokat összevonta a 18,5%-os járuléksomagba, azonban csökkentést e járulékok tekintetében nem tartalmaz. Javaslatot tettek a 1,5%-os munkaerőpiaci járulék eltörlésére már 2017-ben, azonban ebben a kérdésben sem sikerült előrelépni, noha a bérek ilyen mértékű emelkedése mellett ez is már komoly nettó keresetnövekedést eredményezett volna a munkavállalók jelentős többségénél. Hiába történik a bruttó bérek ilyen mértékű emelése, ha a bérre rakódó egyéni adó- és járulékterhek ilyen magasak maradnak. Így az ország nem tudja leküzdeni azt a hátrányát, ami egyébként a vásárló erő, az ún. „kosár” vonatkozásában is jelentkezik. E tekintetben Közép-Kelet Európa vonatkozásában jelenleg az utolsó helyen áll Magyarország, így nem tudjuk azokat a pozícióinkat erősíteni, amelyek közvetlenül a munkavállalók és a fogyasztók részéről jelentkezne.

Maga a 2019/2020-as bérmegállapodás nem csak a minimálbér és a garantált bérminimum vonatkozásában tartalmaz adatokat, de megfogalmazásra került egy ún. 8%-8%-os bérajánlás is a gazdaság szereplői számára. Szerepel továbbá ebben a megállapodásban egy olyan mondat is, amely felhívja a munkaadók figyelmét arra, hogy lehetőségeik és a munkaerőpiaci helyzet figyelembevételével mindkét évben a lehetséges legmagasabb mértékű bérfejlesztést hajtsák végre a munkavállalók körében. Az Oldal érdekelt a 2020-as évre vonatkozó újratárgyalásban az említett kérelmek kapcsán, hiszen a három makroszám tekintetében 2,6% körüli elmozdulást tapasztalható, ilyen módon pedig a megállapodás a feleket egyébként kötelezi is az újratárgyalásra.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Az Oldal felhívta a figyelmet arra, hogy különös figyelmet érdemel az állami tulajdonban lévő gazdasági társaságoknál foglalkoztatott munkavállalók helyzete, hiszen őket nagyban befolyásolta a korábbi, 2+4 éves megállapodás és a garantált bérminimum megduplázása az elmúlt években. A további 3 éves megállapodás 2019-re vonatkozóan már lejárt, 2020-ra viszont az egyeztetések még – szintén a Kormányzati beavatkozás hiányában – nem történhettek meg. Szükséges tehát a Kormány beavatkozása, szükséges a további forrásbiztosítás az említett társaságok esetében, mert önállóan nem tudják jelenleg kigazdálkodni sem a bérminimum emelését, sem a bértorlódások kezelését. Ugyanakkor érdemes tovább gondolkodni azon, hogy milyen további lépések szükségesek ahhoz, hogy ezek a társaságok a jövőben is aktív piaci résztvevőként talpon maradhassanak.

Megcáfolták az Egyházi oldal azon hozzászólását, miszerint reményeik szerint a minimálbér-emelés és a garantált bérminimum emelése a szociális ágazatban dolgozók részére hoz javulást. Az állam és az önkormányzatok által foglalkoztatott szociális ágazati dolgozók esetében az állam, mint munkáltató nem követi azokat az elveket, amelyeket az itt ülő Munkaadói oldal egyébként követ, ezért jelen pillanatban ezeknek a kollégáknak a bére egy helyben stagnál, a minimálbér emelése túl sokat nem lendít az ő helyzetükön. Nem titok, hogy az egyházi fenntartású intézmények általában mintaadóként tekintenek az állami vagy önkormányzati foglalkoztatási struktúrában lévők bérszínvonalára, és sok esetben ehhez igazítják az alkalmazottak bérét.

Magyarországon az állam, a Kormányzat sok esetben munkaadó is. Valóban nem helyes, sőt, idejétmúlt magatartás, ha a Kormányzat távol marad a döntéshozataltól és a bértárgyalásokról. Felmerült többször más szakmai körökben is, hogy a Kormányzati oldalnak a közszférában dolgozók (pl. közalkalmazotti bértáblája, vagy a pedagógusok alapjába) bérezésében a legalacsonyabb bérnek a minimálbért kellene megjelölnie, ugyanis jelenleg ez a minimálbér alatt van. Értelemszerűen ezeknek a dolgozóknak a bérfelzárkóztatása meg sem valósulhat addig, amíg az említett helyzeten a Kormány nem változtat. Az Oldal nevében felhívta a Tanács figyelmét továbbá arra, hogy a Munkavállalói oldal célszerűnek tartja, hogy közel tíz év után a magyar Kormányzat erről tárgyalásokat kezdjen.

A továbbiakban a Civil oldal egyik hozzászólását cáfolta meg, miszerint a 2002-es közalkalmazotti béremelés megnyomorította a gazdaságot, azzal érvelve, hogy a szóban forgó emelésnek számos pozitív és negatív hatása volt, mint általában minden gazdasági és bérintézkedésnek. Az Oldal véleménye szerint az azóta rendelkezésre álló mutatók és tudományos elemzések egyértelműen bizonyítják, hogy ez sem volt egyedi eset.

A **Tudomány oldal** elmondta, hogy mivel tanácsadó szervezetként, nem pedig döntéshozó testületként működik az NGTT, a kérdést a VKF-en a Munkaadói és Munkavállalói oldal, illetve remélhetőleg a Kormány képviselői dönthetik majd el. Ismételten felmerült a gondolat, miszerint a minimálbér és a garantált bérminimum alakulása a különböző csoportokra nagyon különbözően hat, azonban nem készült olyan átfogó hatásvizsgálat, amely ezt a nagyon fontos kérdést egyértelműen eldöntené. A legutóbbi, 2015-ös tárgyaláson, amelyen a jelenlegi napirendi pont témájában tárgyalt a Tanács, egy nagyon részletes bontású adatbázist biztosított a tagoknak a Minisztérium, melyből részletesen vizsgálhatták az érintettek körét. Az Oldal javasolta, hogy a tárgyalások idejére a Minisztérium készítsen egy hasonlóan

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

részletes kimutatást, ugyanis ennek hiányában lehetetlen megalapozott véleményt formálni. Az oldalelnök saját nevében felajánlotta, hogy ezt a kimutatást a hiteles adatok rendelkezésre bocsátása esetén elkészíti.

Majd az ülés korábbi felszólalóira utalt, akik körében többször felmerült, hogy a tényleges béremelkedés úgyis nagyobb, mint a minimálbér-emelés, tehát lehetséges lenne a 8%-nál kicsivel nagyobb mértékű emelés. Az Oldal figyelmeztetett, hogy ha eléri a minimálbér emelése az átlagbér-emelkedést, akkor nincs lehetőség bérstruktúrát alakítani. Azon tény figyelembe vételét is javasolta, hogy a régiós versenytársaknál szintén nagyon magas béremelés zajlik, ráadásul a forint gyengülése a külföldi cégek számára ezt a minimálbér-emelést szinte eliminálja. Korántsem csak a Kkv-kről van szó jelen helyzetben, hisz Magyarországon a nagyvállalatok termelése is jóval alacsonyabb, mint a külföldi tulajdonú közepeseké vagy a kicsiké. Alapvetően tehát egy elég súlyos termelékenységi problémáról van szó, amely az összes belföldi tulajdonú céget érinti. Az ülésen már sokat említett megállapodásnak abba a bizonyos 6. pontjába bele van építve a júliusi szociális hozzájárulási adó csökkentés. Indokolt a követelés, hiszen ha a minimálbér január 1-jétől emelkedik, akkor fél évig a Kormány gyarapodik, utána pedig, hogyha csak július 1-jétől emel, gyakorlatilag 0 egyenleggel végez.

Ezt követően Marczinkó Zoltán helyettes államtitkár úr reagált az elhangzottakra. Mindenkinek megköszönte a napirendi ponttal összefüggő véleménynyilvánítást és a konstruktív hozzáállást. Maximálisan egyetért a Munkaadói oldal kijelentésével, miszerint nincs olyan vélemény, amelyben a gazdaság növekedése egyik tényezőjeként ne említenék a bérmegállapodás létrejöttét. Emellett jó néhány olyan intézkedés történt, ami a gazdaság növekedését és jelenlegi egészséges állapotát előidézte. Kettőt emelt ki: a jogszabályi környezet átalakítása egy nagyon kedvező, befektetésbarát jogszabály irányába, illetve az adózási környezet kialakítása. Ez nyilvánvalóan segített abban, hogy az itt jelenlévő neves és új külföldi cégek bővítették a tevékenységüket. Ugyanide sorolta azt az intézkedéssorozatot, ami a gazdaság fehéritése érdekében hatott, mely mára oda vezetett, hogy az a bizonyos adóék, ami a beszedhető és be nem szedett adó közötti rést képviseli, Magyarországot az EU tagállamai között az első tízbe juttatta a maga 9%-os mértékre való csökkenésével.

Az államigazgatás, azon belül is az adózásért felelős szervezeti egység, azon dolgozik, hogy a meglévő, kedvezményes adózási formákat valamilyen módon felülvizsgálja. Több oldalról érkezett visszajelzés, miszerint a munkáltatók a munkavállalóikat KATÁ-s vállalkozóvá „kényszerítik”, miközben vélhetően ez egy burkolt foglalkoztatás, az adózási tétel alacsony szintje miatt. Fontos továbbra is az ellenőrzés, a gazdaság folyamatos fehéritése, mely erősíteni fogja a munkavállalói érdekek érvényesítését is, és nagy valószínűséggel esélyegyenlőséget ad a vállalkozói oldalon azoknak a cégeknek, amelyek betartják a jogszabályokat és törvényesen működnek. Véleménye szerint mindenféle megállapodás, még a legrosszabb megállapodás is jobb, mint a bizonytalanság és a kiszámíthatatlanság. Ez a hatéves megállapodás erre jó gyakorlatként szolgált. Az államigazgatás természetesen nyitott az újratárgyalásra. Megjegyzi továbbá, hogy a versenyszféra és a Kormány fórumai folyamatosan zajlanak és ott a Kormány nem kíván beleavatkozni a két fél szerződéses viszonyába, mindazonáltal megteremti azt a környezetet és azokat a jogszabályi feltételeket, amelyek szabályozzák ezt a kérdést. Tehát a Kormány kész és nyitott a tárgyalásra.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

A közalkalmazotti bértábla minimálbérhez való igazítására vonatkozó elhangzott kérdés megválaszolását az OKÉT-ra bízta, mint a témában illetékes szerv.

Prof. Dr. Báger Gusztáv soros elnök úr zárszóként elmondta, hogy a mérlegeléshez szükséges optimális pozíció kialakításához egyik fontos szempont, hogy a minimálbér-emelés jelentősen emelheti a háztartások fogyasztását, jólétét, ami pozitív hatás. Egy nagyobb méretű minimálbér-emelés ugyanakkor a makrogazdasági stabilitásra, azon belül az inflációra és a folyófizetési mérlegre is kihat, így ezt is figyelembe érdemes venni. Az inflációt különösen a piaci szolgáltatásokon keresztül befolyásolhatja a minimálbér emelése, a fogyasztás importigényén keresztül pedig növelheti a folyófizetési mérleg hiányát is, az országot sérülékenyebbé téve.

Hozzátette, hogy a Tanács bízik egy mielőbbi kompromisszumos megoldás kialakításában, mely általános célként biztosítja a gazdaság fenntartható fejlődését, a háztartások jövedelmének növekedését, az életszínvonal javulását, és nem veszélyezteti a gazdaság versenyképességét és sérülékenységét. A Pénzügyminisztérium és a Tanács számításai szerint is 3,9-4%-os termelékenység növekedés várható ebben az évben.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

IV. Az NGTT tagjainak részvétele más bizottságok, testületek munkájában

Bár az NGTT plenáris üléseken végzi a munkáját, szakértői, delegáltjai 2019-ben is számos bizottság és testület munkájában vettek részt, ezáltal biztosítva az egyes oldalak véleményének és érdekeinek képviselését a legkülönbözőbb szakmai, szakmapolitikai fórumokon.

Az NGTT az alábbi bizottságokban, testületekben volt jelen delegált képviselők által 2019-ben:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Monitoring Bizottság
- Európai Szociális Alap Bizottság
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Monitoring Bizottság
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Monitoring Bizottság
- Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program Monitoring Bizottság
- Legyen jobb a gyermekeknek! Nemzeti Stratégia Értékelő Bizottság
- Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságok
- Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Tanácsadó Bizottság
- Munkavállalók Szabad Mozgásával Foglalkozó Tanácsadó Bizottság
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács
- Nyugdíjbiztosítási Ellenőrző Testület
- Országos Köznevelési Tanács
- Országos Statisztikai Tanács
- Roma Koordinációs Tanács
- Szakképzési Tanácsadó Bizottság
- Szociális Biztonsági Rendszerek Koordinációjával Foglalkozó Tanácsadó Bizottság
- Terület- és Településfejlesztés Operatív Program Monitoring Bizottság
- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program Monitoring Bizottság

V. Az NGTT és a nyilvánosság

Az NGTT honlapja (www.ngtt.hu) 2012. november óta biztosítja a széleskörű nyilvánosságot és megjelenési lehetőséget a Tanács számára magyar és angol nyelvű tartalmakkal egyaránt.

A főoldalon az NGTT-vel kapcsolatos legfrissebb információk találhatóak meg. A kapcsolatfelvétel elősegítése érdekében a honlapon feltüntetésre kerültek az NGTT Titkárságának elérhetőségei is. A közvetlen kommunikációt a Tanács Titkársága számára létrehozott ngtt@me.gov.hu e-mail cím biztosítja. A honlap ezen felül tájékoztatást nyújt az NGTT tagjairól, tisztségviselőiről, a Tanács munkájáról, valamint elérhetőek az NGTT-vel kapcsolatos főbb dokumentumok (pl.: működésre vonatkozó szabályok, tájékoztatók, állásfoglalások), melyek nemcsak átláthatóvá teszik a szervezet működését, hanem egyúttal megkönnyítik a társadalmi párbeszédet is.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Tekintettel arra, hogy az NGTT Szervezeti és Működési Szabályzata szerint a Tanács plenáris ülései sajtónyilvánosak, a különböző sajtóorgánumok újságírói és tudósítói részt vehetnek a tárgyalásokon és tudósíthatnak a Tanács tevékenységéről.

VI. Nemzetközi kapcsolatok

VI. 1. Az NGTT és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság kapcsolata

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (a továbbiakban: EGSZB) az Európai Unió konzultatív szerve, amely az Unió 1957-es alapítása óta szakértői tanácsokkal látja el a főbb uniós intézményeket. Egyik legfontosabb feladata, hogy közvetítsen az európai intézmények és a civil társadalom között, ezért mind az EU tagállamaiban, mind pedig a világ más országaiban párbeszédet folytat a társadalmi szervezetekkel. Az EGSZB véleménye eljut az Európai Tanácshoz, az Európai Bizottsághoz és az Európai Parlamenthez, ezáltal kulcsszerepet játszik az EU döntéshozó mechanizmusában.

Az EGSZB 350 tagja három csoportban (Munkaadók Csoportja, Munkavállalók Csoportja, Egyéb Érdekcsoportok) végzi a munkáját, és gazdasági, szociális illetve kulturális területeken tevékenykedik az egyes tagállamokban. Ezáltal az EGSZB tagjai kapcsolatot teremtenek az EU intézményei és a tagállamokban működő civil szervezetek között. Az EGSZB igyekszik elősegíteni, hogy az Európai Unióban kialakuljon a nemzeti gazdasági és társadalmi tanácsok hálózata.

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT) részére 2019-ben is érkezett meghívás az Európai Unió nemzeti gazdasági és szociális bizottságainak elnökeinek és főtítkárainak 2019-es éves ülésére és az EGSZB-re, melyet idén az Olasz Nemzeti Gazdasági és Munkaügyi Tanács (CNEL) szervezett. A konferenciára Olaszországban, Rómában került sor 2019. június 13-14-én. Az NGTT-t mindig az aktuális elnök képviseli, 2019-ben a Civil oldal képviselőjében Dr. Szendrei Róbert soros elnök úr vett részt.

VI. 2. Tagság a Gazdasági és Szociális Tanácsok és Hasonló Intézmények Nemzetközi Szövetsége (AICESIS) szervezetben

A brüsszeli székhelyű *Association Internationale des Conseils Economiques et Sociaux et Institutions Similaires* (továbbiakban: AICESIS) nemzetközi szervezetet 1999-ben alapították. Jelenleg 71 országból vannak tagjai, mely szám folyamatosan bővül. Az AICESIS tiszteletben tartja tagjainak függetlenségét, célja pedig a tagok közötti párbeszéd, a véleménycsere és jó gyakorlatok megosztásának elősegítése. A szervezet fontosnak tartja a gazdasági és szociális tanácsok működését és kormányzásban való részvételét a modern társadalmakban. A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2011-ben lett tagja az AICESIS-nek.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

VII. Az NGTT működésének technikai feltételei, valamint a Tanács mellett működő Titkárság

A Tanács munkáját Titkárság segíti, mely a Miniszterelnökség Civil és Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkárságának szervezeti keretein belül működik, a Civil Kapcsolatok és Társadalmi Konzultáció Főosztályán.

A Titkárság szervező, valamint koordinációs feladatokat végző szervezeti egységként ellátja a Tanács működésével összefüggő adminisztratív és információs feladatokat, biztosítja a Tanács működésének infrastrukturális feltételeit, a Tanács elnökével történt egyeztetés szerint koordinálja, szervezi a Tanács szakmai munkacsoportjainak munkáját, továbbá működteti a Tanács honlapját.

A Titkárság személyi és tárgyi feltételeiről a Miniszterelnökség, Civil és társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára gondoskodik.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

1. melléklet a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2019. évi tevékenységéről szóló jelentéshez

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács tagjai 2019-ben:

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács tagjainak listája a 2019. évben	
Egyházi Oldal	
Név	Képviselt tagszervezet
Dr. Beran Ferenc	Magyar Katolikus Egyház
Szücs Attila	Magyarországi Református Egyház
Dr. Joób Máté	Magyarországi Evangélikus Egyház
Paszternák Tamás	Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége
Művészeti Oldal	
Vashegyi György	Magyar Művészeti Akadémia
Kiss János	Magyar Művészeti Akadémia
Dr. Kucsera Tamás Gergely	Magyar Művészeti Akadémia
Pásztor Péter	Magyar Művészeti Akadémia
Gazdaság Képviselői Oldal	
Dr. Parragh László	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
Bere Károly	Agrár Munkaadói Szövetség
Dr. Zs. Szőke Zoltán	Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Németh László	Ipartestületek Országos Szövetsége
Dr. Antalffy Gábor	Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviselői Szövetsége
Dr. Vadász György	Magyar Iparszövetség
Nagy Tamás	Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége
Dr. Futó Péter	Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége
Pelcz Gábor	Stratégiai és Közszolgáltató Társaságok Országos Szövetsége
Tolnay Tibor	Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége
Győrffy Balázs	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Kósa Lajos	Országos Szövetkezeti Tanács
dr. Fiák István	Magyarországi Diákvállalkozások Országos Érdekképviselői Szövetsége
Neubauer Katalin	Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség
Munkavállalói Oldal	
Dr. Kuti László	Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés
Doszpolyné dr. Mészáros Melinda	Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája
Kordás László	Magyar Szakszervezeti Szövetség
Palkovics Imre	Munkástanácsok Országos Szövetsége
Dr. Cser Ágnes	Hetedik Szövetség
Földiák András	Szakszervezetek Együttműködési Fóruma

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

Civil Oldal	
Dr. Szendrei Róbert	NEA Tanács
Ditzendy Károly Arisztid	NEA Tanács
Dr. Kecskés András	NEA Tanács
Gyenes Ádám	NEA Tanács
Martényi Árpád	NEA Tanács
Tudomány Oldal	
Lovász László	Magyar Tudományos Akadémia
dr. Rudas Tamás	Magyar Tudományos Akadémia
Fazekas Károly	Magyar Tudományos Akadémia
Dr. Dávid László rektor	Magyar Tudományos Akadémia
Dr. Józsa János	Magyar Rektori Konferencia
Dr. Heidrich Balázs	Magyar Rektori Konferencia
Prof. Dr. Báger Gusztáv	Magyar Közgazdasági Társaság
Dr. Palócz Éva	Magyar Közgazdasági Társaság

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

2. melléklet a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2019. évi tevékenységéről szóló jelentéshez

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács soros elnökeinek névjegyzéke:

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács soros elnökeinek listája a 2019. évben		
Soros elnökségi időszak	Képviselet oldal	Név
2018.12.17.-2019.06.16.	Civil Oldal	Dr. Szendrei Róbert
2019.06.17.-2019.12.16.	Tudomány Oldal	Prof. Dr. Báger Gusztáv
2019.12.16.-2020.06.16.	Művészeti Oldal	Dr. Kucsera Tamás Gergely

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

3. melléklet a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2019. évi tevékenységéről szóló jelentéshez

Oldalelnöki Ülések

Időpont	Helyszín	Téma
2019. január 18.	Miniszterelnökség	A 2019. februári plenáris ülés pontos időpontjának és helyszínének meghatározása
		Az NGTT 2019. évi munkaterve (II-IV. negyedévek) tematikájának pontosítása
2019. május 27.	Miniszterelnökség	A 2019. júniusi plenáris ülés előkészítése
		Az NGTT 2019. évi munkaterve (III-IV. negyedévek) tematikájának pontosítása
2019. október 14.	Miniszterelnökség	Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Család- és ifjúságügyért Felelős Államtitkársága tájékoztatója, és azt követő beszélgetés a Kormány aktuális családpolitikai intézkedéseiről Arno Metzler, az EGSZB Sokféleség Európája csoport elnöke részvételével
		Az NGTT 2019. novemberi plenáris ülése pontos időpontjának, helyszínének és tematikájának meghatározása
		Az NGTT 2019. évi munkaterve (4. negyedév) tematikájának pontosítása
2019. november 21.	Miniszterelnökség	Az NGTT 2019. decemberi plenáris ülése pontos időpontjának, helyszínének és tematikájának meghatározása
		Az NGTT 2020. évi munkatervének megvitatása és elfogadása